

Vint anys de convencions

Les veus de les persones grans: propostes i accions (2003-2023)

Balanç
Novembre 2023

Departament de
Participació Social.
Àrea de Drets Socials,
Salut, Cooperació i
Comunitat.

Consell Assessor
de la Gent Gran

**Ajuntament
de Barcelona**

Introducció	4
La trajectòria d'aportacions de les persones grans a les polítiques d'envelliment	6
1. Participació de les persones grans	8
1.1.—1.5. Propostes i respostes en l'àmbit de la participació (2003-2023)	11
2. Benestar social, emocional i cura de les persones grans	24
2.1.—2.5. Propostes i respostes en l'àmbit de benestar social, emocional i cura de les persones grans (2003-2023)	27
3. Polítiques d'igualtat i drets	40
3.1.—3.5. Propostes i respostes en l'àmbit de la igualtat i dels drets de les persones grans (2003-2003)	43
4. Polítiques urbanes pel dret a la ciutat	52
4.1.—4.4. Propostes i respostes en l'àmbit de les polítiques urbanes pel dret a la ciutat (2003-2023)	55
Conclusions	64

Introducció

El Consell Assessor de la Gent Gran (CAGG), constituït el 18 de març de 1991, és l'òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona per a les qüestions referents a les persones grans de la ciutat i, concretament, per a les competències i funcions que comporten la millora del benestar i la qualitat de vida d'aquest sector de la població. També es caracteritza per ser un òrgan de participació i consulta en l'àmbit ciutadà, de manera que realitza funcions de valoració i assessorament del conjunt de polítiques municipals des de la perspectiva dels cicles de vida, entenent l'envelliment com un procés al llarg de la vida.

Una de les actuacions més significatives que porta a terme el **Consell Assessor de la Gent Gran** és la de promoure, cada 4 anys des del 2003, la Convenció Les veus de les persones grans. Es tracta del principal espai de participació, debat i reflexió de les persones grans a la ciutat de Barcelona, organitzat a través de l'Àrea de Drets Socials de l'Ajuntament. Al llarg d'aquests anys, el principal objectiu de les convencions ha estat el de formular propostes de futur i fer balanç de la feina feta els anys anteriors. La participació en aquestes convencions sempre ha estat oberta a totes les persones de 60 anys i més de la ciutat, així com a professionals, investigadors/ores i experts/ertes en l'àmbit de l'envelliment.

Per tal d'entendre l'evolució i l'experiència d'aquests més de trenta anys del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona i d'aquests vint anys de convencions cal, en primer lloc, fer un breu repàs als seus orígens.

Durant la dècada dels vuitanta es va crear un grup promotor inicial que es va convertir en el principal òrgan interlocutor de les persones grans amb l'Ajuntament. Aquest grup promotor inicial va impulsar el 1989 el **I Congrés de la Gent Gran de Barcelona**, en què una de les conclusions més rellevants va ser el fet que calia dotar el Consell Assessor de la Gent Gran d'una estructura administrativa per tal que fos reconegut oficialment. D'aquesta manera, el 1990 s'aproven les normes reguladores del Consell, i el 18 de març de 1991 es constitueix oficialment. Dos anys més tard, el 1993, en el marc de l'Any Europeu de la Gent Gran i la Solidaritat entre Generacions, el Consell Assessor de la Gent Gran va organitzar el **II Congrés de la Gent Gran de Barcelona**, amb el suport de l'Ajuntament. Posteriorment, el 1999, amb motiu de l'Any Internacional de les Persones Grans, designat per les Nacions Unides, es va organitzar el **III Congrés de la Gent Gran de Barcelona**. Un cop acabat el III Congrés, es va iniciar un procés d'aprofundiment de la presència de les persones grans en els òrgans de participació ciutadana, a través d'un grup de treball del CAGG, en el qual es va decidir modificar la normativa del Consell per tal d'ampliar-lo i poder recollir totes les veus de les persones grans de la ciutat. Seguidament, l'any 2002, coincidint amb la II Assemblea Mundial sobre l'Envelliment, organitzada per les Nacions Unides, i amb el

Fòrum Mundial d'ONG de l'Envel·liment, l'Ajuntament de Barcelona i el CAGG van impulsar el programa "Gent gran i participació, Barcelona 2002". En aquest cas, el Consell va assumir com a repte reforçar la incidència social i institucional de les formes de participació emergents. El programa "**Gent gran i participació, Barcelona 2002**" es va nodrir principalment de les conclusions formulades en el III Congrés de la Gent Gran de Barcelona (1999), de les propostes i recomanacions elaborades pel grup de treball de gent gran del Consell Municipal de Benestar Social i dels treballs del Consell Assessor de la Gent Gran, de les comissions de districte i les associacions. D'aquesta manera, un any més tard, el 2003, se celebrava la **1a Convenció Les veus de les persones grans de Barcelona**, on es va presentar, públicament, tota la feina realitzada fins aleshores en el marc del programa "Gent gran i participació, Barcelona 2002", i també es van consensuar les propostes formulades pel Consell Assessor de la Gent Gran. En aquest sentit, la 1a Convenció va ser el punt de trobada per compartir totes les iniciatives posades en pràctica per tal d'afavorir i ampliar la participació de les persones grans de la ciutat i, al mateix temps, per ratificar conjuntament les línies de treball futures.

Així doncs, al llarg d'aquests ja més de trenta anys d'història, el Consell Assessor de la Gent Gran s'ha consolidat com el principal òrgan interlocutor de les persones grans a la ciutat i ha actuat com a motor de la seva participació. De la mateixa manera, les diverses edicions celebrades, al llarg d'aquests vint anys, de la Convenció Les veus de les persones grans han fomentat que aquesta es consolidés com l'esfera més rellevant pel que fa a la participació, el debat i la reflexió de les persones grans i sobre l'envelliment a la ciutat de Barcelona.

Enguany, amb motiu de la commemoració dels **20 anys de convencions Les veus de les persones grans**, i havent celebrat també recentment el **30è aniversari del Consell Assessor de la Gent Gran**, es presenta aquest informe amb la voluntat de fer balanç de la trajectòria de les aportacions que han fet les persones grans en les polítiques d'envelliment i també en d'altres àmbits a la ciutat de Barcelona. En el present informe s'identifiquen els principals eixos temàtics que s'han desenvolupat en les diverses convencions, així com s'analitzen les propostes d'actuacions sorgides al llarg d'aquests vint anys, tot abordant els canvis temàtics que s'han produït en l'agenda política municipal en l'àmbit de les persones grans. També s'han tingut en consideració les múltiples respostes que tant l'Administració local com el mateix Consell Assessor de la Gent Gran han donat a aquestes propostes d'actuacions en els darrers vint anys.

En aquest sentit, per tal d'elaborar aquesta publicació s'han tingut en compte els diferents informes de balanç de resultats relatius a cadascuna de les cinc edicions anteriors de les convencions Les veus de les persones grans. Aquests informes de balanç de resultats són els següents:

- *Les veus de la gent gran. Gent gran i participació, Barcelona 2002-2003* (2003), referent a la 1a Convenció (2003).
- *Les veus de la gent gran. Gent gran i participació, Barcelona 2004-2007* (2008), referent a la 2a Convenció (2007).
- *Les veus de la gent gran de Barcelona. Balanç de conclusions* (2014), referent a la 3a Convenció (2011).
- *Balanç de resultats propositius de la 4a Convenció* (2019), referent a la 4a Convenció (2015).
- *Balanç dels resultats propositius de la 5a Convenció* (2023), referent a la 5a Convenció (2019).

Respostes i accions per part del Consell Assessor de la Gent Gran

Respostes i accions per part de l'Administració municipal

La trajectòria d'aportacions de les persones grans a les polítiques d'envelliment

---

---

1. Participació de les persones grans

El Consell Assessor de la Gent Gran ha tingut com un dels seus principis rectors promoure la participació i l'associacionisme de les persones grans, així com impulsar i visibilitzar la tasca de les entitats de la gent gran a la ciutat de Barcelona. D'aquesta manera, la participació ha estat un dels principals àmbits d'actuació al llarg d'aquests més de trenta anys d'història i vint anys de convencions i, en aquest sentit, s'ha constituït com un eix central en la proposició de noves actuacions i reptes de millora.

A partir de la **1a Convenció Les veus de la gent gran de Barcelona (2003)** es van establir els fonaments d'una nova manera de participar en la vida ciutadana, amb l'objectiu que aquesta participació fos més àmplia, més profunda i més interactiva. En aquest sentit, abans de la 1a Convenció, en el programa "Gent gran i participació, Barcelona 2002", que pren com a punt de partida les conclusions del III Congrés de la Gent Gran de Barcelona (1999), ja es destacava la necessitat de fomentar la participació social i cultural de les persones grans, i la importància de disposar d'un òrgan fort i estable per poder-la exercir. D'aquesta manera, a la 1a Convenció es va abordar, principalment, el fet d'afavorir i ampliar la participació de les persones grans, fomentant l'empoderament de la ciutadania gran en l'esfera associativa, enfortint els òrgans de representació del Consell Assessor de la Gent Gran i impulsant diversos processos participatius.

Pel que fa a la **2a Convenció Les veus de la gent gran de Barcelona (2007)**, un dels eixos de treball que hi van ser presents va ser el de les formes diverses de participació a la ciutat i als districtes. En aquest cas, la 2a Convenció va representar la culminació i la plasmació dels treballs elaborats pel Consell Assessor de la Gent Gran i els consells i comissions de districte de la ciutat en el marc del programa "Participació i gent gran 2004-2007", sorgits de les línies de treball fixades en la 1a Convenció. En aquest sentit, es continua aprofundint en el foment de la participació d'aquest sector de la població, i es fa especial èmfasi en els òrgans de participació i en la rellevància de les persones grans com a facilitadores de la vida social als barris.

La **3a Convenció (2011)** va suposar un punt d'inflexió en la forma de plantejar la participació, tant pel que fa a les temàtiques abordades, com per la voluntat d'implicació de les mateixes persones grans en el disseny de les polítiques. S'inclou per primera vegada a l'agenda política la qüestió de promoure la participació de les persones grans en situació de fragilitat, així com la necessitat de fomentar un tipus de voluntariat que les ajudi a participar en la vida de la ciutat. D'altra banda, es va seguir treballant per potenciar els òrgans de participació de les persones grans en l'àmbit territorial, i també per enfortir-ne la participació social i cívica en les entitats, casals de gent gran i altres espais d'acció comunitària. En aquest sentit, el canvi de plantejament en la forma de participació va ser fruit de la proposta que el Consell Assessor de la Gent Gran va formular l'any 2009, per tal que l'Ajuntament de Barcelona assumís el repte d'adaptar la ciutat al progressiu envelliment de la població, d'acord amb la iniciativa emmarcada en el programa "Ciutats amigables amb la gent gran", impulsat per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) en favor de la salut i el benestar de les persones grans.

Amb la **4a Convenció Les veus de les persones grans (2015)** és quan es consolida el canvi de model en la forma de participació, ja que es continua fomentant les veus i la perspectiva de les persones grans en les diferents dimensions socials i, a més, es fa un pas endavant per reivindicar un paper més actiu de les persones grans en la presa de decisions sobre les polítiques públiques de la ciutat. D'aquesta manera, en la 4a Convenció es va accentuar la necessitat d'incidir en la participació de les persones grans, però implicant un rol més actiu en la presa de decisions i en el disseny dels serveis, i fent efectiva la participació de les persones grans que necessiten atenció o cures d'una manera continuada, eliminant els obstacles que dificultessin l'exercici dels seus drets. D'altra banda, també es va continuar fomentant el repte d'incorporar la perspectiva de les persones grans en la construcció d'una ciutat per a totes les edats, d'acord amb el programa "Ciutat amigable amb les persones grans".

En el cas de la **5a Convenció (2019)**, el principal objectiu va ser el de continuar treballant per incrementar la participació de les persones grans en les associacions, en el voluntariat i en els diversos òrgans i espais de participació de manera continuada, variada i vinculada a la vida

quotidiana, i amb voluntat d'empoderament. En aquest sentit, destaquen propostes per tal de reforçar els consells de persones grans de districte i per promoure una participació més plural i diversa en col·laboració amb altres consells sectorials. També s'impulsa que les persones grans puguin tenir un paper més actiu en la definició, el seguiment i l'avaluació de les polítiques públiques. Un altre aspecte central va ser la qüestió d'eixamplar la participació amb el propòsit que fos més diversa, promovent projectes comunitaris i intergeneracionals per tal de fomentar la cohesió social. A més, es va continuar potenciant la participació de les persones grans en situació de dependència o de més fragilitat. Per acabar, es va seguir apostant per promoure el Compromís de la ciutat per l'amigabilitat amb les persones grans i per desplegar un model d'equipaments i espais de persones grans amb la participació d'aquest sector de la població.

Cal ressaltar que el foment de les relacions intergeneracionals és un aspecte que ha estat constant al llarg dels vint anys de convencions. Propostes com impulsar processos participatius intergeneracionals o participar en projectes en col·laboració amb diverses entitats juvenils han servit per poder compartir problemàtiques i plantejar reivindicacions de manera conjunta, amb la finalitat d'afavorir la cohesió social dels barris i la ciutat.

Des de la 3a Convenció (2011) i fins a l'actualitat, un altre àmbit en el qual s'ha posat atenció ha estat la comunicació. D'una banda, hi ha la preocupació per la imatge negativa i estereotipada que transmeten els mitjans de comunicació envers les persones grans, amb els consegüents efectes negatius que se'n poden derivar. D'altra banda, hi ha la necessitat de millorar els canals d'informació, tant entre les entitats de persones grans com en l'interior d'aquestes. El desco-neixement entre les entitats dificulta la possibilitat de col·laboració i de compartir experiències. En aquest sentit, en la 5a Convenció (2019) s'assenyalava com una tasca pendent del Consell Assessor de la Gent Gran el fet de millorar la comunicació i la difusió de les pròpies aportacions a les polítiques.

A continuació, s'exposen les principals propostes d'actuacions que s'han realitzat al llarg d'aquests vint anys en referència a l'àmbit de la participació de les persones grans, extretes de les conclusions presentades en cada Convenció i, seguidament, les respostes i accions que se n'han derivat, tant per part del Consell Assessor de la Gent Gran com per part de l'Administració municipal.

1.1. Propostes i respostes en l'àmbit de la participació (2003-2023)

Propostes de la 1a Convenció (2003)

-
- Obrir la representació en el Consell Assessor de la Gent Gran a nous membres rotatius, així com possibilitar la incorporació d'associacions que no siguin específicament de persones grans.
  - Impulsar processos de participació intergeneracional.
  - Garantir una participació plural i efectiva de les persones grans en el Consell de Ciutat, així com en processos participatius que estiguin en marxa en barris, districtes o en l'àmbit de la ciutat (sobre temes urbanístics, de mobilitat, educatius, mediambientals, etc.).
  - Incorporar processos participatius per temes i moments concrets des del mateix Consell Assessor de la Gent Gran o òrgans de districte, i impulsar grups de treball amb composició plural en temàtiques específiques de rellevància per al conjunt de la ciutat, el districte o el barri.
  - Fer difusió dels espais i temes en què les persones grans poden participar.
  - Impulsar FiraGran com a espai de celebració periòdica on es presentarien experiències de participació de les persones grans de Barcelona.
  - Desplegar el programa XarxaGran, una xarxa de relacions i intercanvis d'experiències de participació de les persones grans a la ciutat, als barris i als districtes, reforçada amb la creació d'una pàgina web.

Respostes 2003-2007

- Dotar els projectes desenvolupats pel Consell Assessor de la Gent Gran i les comissions de districte de metodologies destinades a fomentar la participació i la implicació de les entitats de persones grans de la ciutat. Principalment es va fer a partir de grups de treball en què es va convidar a participar representants de les entitats de gent gran de l'àmbit de ciutat i dels diferents districtes. Des del CAGG es va tenir cura d'obrir la participació a entitats de la ciutat que, pel desenvolupament de les seves activitats, poguessin enriquir el debat i els treballs resultants. Segons el CAGG, aquesta experiència va ser considerada molt satisfactòria per totes les entitats implicades, ja que va permetre anar més enllà d'aquests grups de treball, afavorint l'intercanvi d'experiències tant entre persones com entre entitats.
- Iniciar un procés d'ampliació del Consell Assessor de la Gent Gran amb la instauració d'unes noves normatives i un procés d'admissió de sol·licituds de nous membres, tant pel que fa a entitats com a membres a títol individual. Es van rebre les sol·licituds de vint entitats i de cinc persones a títol individual.

- **Col·laborar en la redacció del Programa d'acció municipal**, i també en l'elaboració del *Programa municipal per a la gent gran 2006-2010*.
- Fer un seguiment de la redacció del ***Pla de millora dels casals i els espais municipals de la gent gran i comprometre's a seguir la seva implementació***.
- Participar i tenir representació al Consell de Ciutat, al Consell Municipal de Benestar Social, al Consell de l'Habitatge Social i a la Junta d'Adjudicació i Seguiment dels Habitatges amb Serveis.
- Impulsar dues exposicions sobre la participació de les persones grans a la ciutat:
  - “La participació de la gent gran de Barcelona pam a pam”, que constava de dinou plafons estructurats en sis àrees temàtiques destinades a visibilitzar la diversitat de les persones grans que viuen a Barcelona, i de la qual es va crear un DVD.
  - “Aparador de la participació”, que es tractava d'una mostra de revistes, cartells i altres productes resultants dels projectes realitzats des dels consells, comissions i entitats de persones grans de la ciutat. Aquesta mostra es va realitzar amb motiu de la II Convenció.
- Iniciar, juntament amb els consells i les comissions de gent gran del territori, un procés de definició i aprovació del programa **Gent Gran i Participació 2004-2007: “Una gent gran implicada en la vida de la ciutat”**. Aquest programa es va aprovar després d'un procés participatiu de definició dels continguts i que va establir el full de ruta d'actuació del Consell per als anys següents.
- Impulsar l'elaboració d'un **mapa de consells de participació** de gent gran, fent una descripció dels consells i les comissions de districte, incloent-hi la seva estructura, l'organigrama, els seus membres, el programa i els projectes principals que portaven a terme.
- Promoure el programa **XarxaGran** desenvolupant diverses accions, com ara les següents:
  - Iniciar, el febrer del 2005, la creació del primer cens d'entitats i grups de persones grans de la ciutat amb l'objectiu de construir una base més enllà de les entitats que formessin part del Consell.
  - Generar, el gener del 2007, un mapa dels projectes en què participaven persones grans, i es va realitzar un dossier on es recollien al voltant de 125 projectes i activitats significatives que havien realitzat les persones grans de Barcelona.
  - Començar a treballar en la creació d'una pàgina web per tal de visibilitzar la diversitat de projectes que estaven desenvolupant el CAGG, els consells, les comissions i les entitats de persones grans de la ciutat.
- Desplegar el programa XarxaGran.

1.2. Propostes i respostes en l'àmbit de la participació (2003-2023)

Propostes de la 2a Convenció (2007)

Crear espais d'intercanvi d'informació i espais per compartir experiències i projectes des dels consells i les comissions de persones grans de la ciutat.

- Crear espais de coordinació i intercanvi entre casals i espais de persones grans, públics i privats, a cada districte i a escala de ciutat.
- Organitzar jornades temàtiques per compartir els projectes i les experiències de les persones grans que es duen a terme a tota la ciutat.
- Obrir els espais de participació no només a les entitats exclusives de gent gran sinó també a entitats amb i per a gent gran.

Impulsar la coordinació des d'una triple dimensió: entre associacions en general, entre associacions específiques i associacions d'altres edats i entre els consells de persones grans dels districtes.

- Fomentar espais de col·laboració entre les entitats de persones grans i altres organitzacions intergeneracionals.
- Impulsar projectes intergeneracionals entre les entitats d'un mateix territori.
- Iniciar, des del Consell Assessor de la Gent Gran, un projecte per definir les línies de treball bàsiques dels programes de persones grans que s'haurien de desenvolupar de manera coordinada als districtes, i fomentar-ne la col·laboració.
- Vetllar perquè les entitats constituïdes per agrupacions d'entitats facilitin suport de gestió i organització a les entitats petites.

Promoure accions de formació que facilitin la participació de les persones grans en els diversos nivells de participació a la ciutat.

- Impulsar mecanismes que afavoreixin la participació efectiva de les persones grans i de les seves entitats en els projectes de participació que desenvolupin els barris.
- Oferir formació en voluntariat i associacionisme de forma contínua a les persones que participen en entitats i casals, i donar un especial suport a les persones que formen part de les juntes i comissions.
- Introduir en els estatuts de les entitats limitacions de mandat per als càrrecs directius.
- Donar a conèixer els mecanismes de participació existents a la ciutat i als districtes, com poden ser les audiències públiques dels consells de districte i els consells ciutadans de districte.
- Afavorir la presència de les persones fràgils en els òrgans de participació.

Respostes 2007-2011

Impulsar el projecte “Barcelona amigable amb les persones grans”, seguint la iniciativa en favor del benestar i la salut que promou l’Organització Mundial de la Salut (OMS) emmarcada en el **Programa Age-Friendly**, a la qual el CAGG dona suport des del 2009. Aquest projecte aborda dues característiques centrals presents en les societats actuals: el progressiu envelliment demogràfic de la població i el procés d’urbanització de la societat. Les principals accions que es van dur a terme van ser les següents:

- Promoure la participació de les persones grans i de les entitats que les representen, així com del conjunt de la ciutadania, en el disseny d’aquest projecte.
- Elaborar el document *Diagnosi Participativa 2010-2012*, que es va realitzar a través d’un procés participatiu, de la sistematització de les informacions sobre la ciutat i de les actuacions municipals, i del treball amb les diverses àrees municipals i districtes.

Aquest projecte va fer que el març de l’any 2011 la ciutat de Barcelona fos reconeguda com a membre de la **Xarxa Internacional de Ciutats Amigables de l’OMS**.

Elaborar i implementar el *Pla de millora dels casals i els espais municipals de la gent gran 2007-2008*, publicat el 2007, que va suposar la implantació d’un nou model dels casals i espais de la gent gran municipals.

Definir el document sobre el *Règim de funcionament dels casals i dels espais de gent gran municipals de Barcelona*, que es va aprovar l’any 2011.

1.3. Propostes i respostes en l'àmbit de la participació (2003-2023)

Propostes de la 3a Convenció (2011)

- Promoure la participació social i cívica entre les persones grans projectant el missatge “Beneficia't de la participació”, per tal que les persones vegin la varietat de motius per participar.
- Afrontar el repte d'engrescar les persones que es jubilen o es prejubilen a participar en diferents entitats del teixit associatiu, entre les quals els centres de persones grans, com també facilitar la participació de les persones grans fràgils.
- Promoure el voluntariat per estimular la participació amb el lema “Implica't i implica'ls!” i garantir l'assessorament, la formació i el seguiment d'aquest voluntariat.
- Aprendre a gestionar el voluntariat per tal de no sobrecarregar ni desmotivar les persones grans amb ganes de col·laborar, aprofitant la celebració de l'Any Europeu del Voluntariat.
- Promoure el reconeixement i la visibilitat de la tasca que duen a terme les persones grans que participen en tota mena d'entitats i facilitar aquesta participació millorant l'accessibilitat al transport.
- Unir esforços per millorar la difusió de la informació, concretament aquella que és d'utilitat per a la vida quotidiana de les persones grans.
- Aprendre a sembrar il·lusió i a enfortir les dinàmiques participatives dins les entitats per tal que la informació flueixi des dels casals i les entitats de persones grans i els permeti implicar-se en dinàmiques de treball participatives i desenvolupar les seves capacitats de lideratge i treball en equip.
- Procurar que el Consell Assessor de la Gent Gran i les entitats de persones grans es converteixin en emissors d'informació, tenint en compte els canals tradicionals i, alhora, fent servir les noves tecnologies, creant webs i blocs actius i actualitzats, així com tenir presència en les xarxes socials.
- Fer servir el projecte “Barcelona, ciutat amiga de la gent gran”, individualment i des de les entitats, per difondre informació, per acollir millor les persones novingudes als centres de gent gran i per fomentar la participació, mitjançant el lema “Jo també faig Barcelona ciutat amiga”.

Respostes 2011-2015

- Garantir la participació dels consells i de les persones grans de les entitats, casals i altres espais de gent gran en el procés d'elaboració del **Pla municipal per a les persones grans 2013-2016**, i en les accions comunitàries en els diferents districtes de la ciutat.
- Fer aportacions per part del Consell i les seves entitats a l'**Estratègia compartida per una Barcelona inclusiva**, posant el focus en la millora de la qualitat de vida de les persones.
- Impulsar consells de participació en centres residencials i aprovar la proposta d'incorporar al CAGG persones en representació d'aquests centres.
- Facilitar el treball conjunt entre el CAGG i els consells de districte a través de noves propostes organitzatives i de la comissió territorial.
- Participar en l'elaboració del **Pla d'Acció Barcelona Ciutat Amiga 2013-2016**, que definia les accions que es portarien a terme en les esferes relacionades amb la vida quotidiana de les persones grans i que afectaven el conjunt de la ciutadania. El Pla es va lliurar a l'OMS, que havia reconegut Barcelona com a membre de la Xarxa Mundial de Ciutats Amigables amb les Persones Grans a iniciativa del Consell.
- Promoure l'adhesió al manifest "**Compromís compartit per continuar avançant més enllà del 2012**", en el marc de la celebració de l'Any Europeu de l'Envel·liment Actiu i la Solidaritat entre Generacions. L'any 2014, 213 entitats de la ciutat de Barcelona s'hi havien adherit, comproment-se a treballar en la línia de l'envelliment actiu.
- Desenvolupar amb els consells de districte un ampli programa d'activitats en el marc de l'Any Europeu de l'Envel·liment Actiu, com el Cicle de Cinema Intergeneracional, el cicle Compartim Experiència, així com dues jornades de treball.
- Aprovar, el març del 2013 en el Plenari del Consell, una "**Declaració de rebuig de les conseqüències de la crisi en les condicions de vida de les persones grans**", que va ser presentada a l'alcalde d'aleshores i es va fer arribar al Consell de la Gent Gran de Catalunya i al Consejo Estatal de Mayores.
- Dur a terme dues jornades entorn de la participació i el voluntariat: d'una banda, una jornada de reflexió entorn dels models de participació social de les persones grans i, d'altra banda, una jornada de voluntariat amb i per a les persones grans al districte de Sarrià - Sant Gervasi. També es van fer cursos de preparació a la jubilació activa "La vida continua", en col·laboració amb la FATEC.
- Dur a terme la **campanya "Ets una persona gran i vols ser voluntària?"** en el marc de la participació als casals de la gent gran, i col·laborar en un estand a **FiraGran** dedicat al voluntariat de les persones grans a la ciutat de Barcelona.
- Crear un **grup de treball de comunicació dins del Consell Assessor de la Gent Gran**, que va elaborar un pla de comunicació amb l'objectiu de difondre i donar visibilitat a l'activitat del Consell i de les entitats de persones grans, amb accions com:
  - Crear un butlletí digital periòdic que es distribuïa a totes les entitats de la ciutat, a les entitats dels consells i a les comissions de districte, així com als professionals referents de gent gran.
  - Editar i difondre una sèrie de recomanacions de diversos àmbits d'interès per a les persones grans, com els hàbits saludables, seguretat i mobilitat.

-
- Millorar els altres canals de difusió com el web, documentals, etc.
  - Realitzar **accions per a la divulgació del “Document obert de drets i llibertats de les persones grans”**.

Implementar el ***Pla municipal per a les persones grans 2013-2016***, que abordava la participació de les persones grans com a protagonistes actives en els processos de ciutat i del seu entorn familiar i comunitari.

Dur a terme la conferència ciutadana sobre “Gent gran i digitalització de la societat”, amb l’objectiu de fer propostes per **combatre la bretxa digital** de les persones grans.

Incorporar aules d’informàtica als casals i als espais de la gent gran i realitzar una extensió de la xarxa wifi en aquests espais.

1.4. Propostes i respostes en l'àmbit de la participació (2003-2023)

Propostes de la 4a Convenció (2015)

- Afavorir més implicació dels òrgans de participació de la gent gran en els processos de definició, implantació i avaluació dels recursos i serveis adreçats a les persones grans.
- Promoure accions que afavoreixin el voluntariat i la participació de les persones grans en entitats, casals i espais de gent gran, garantint-ne l'assessorament i la formació.
- Donar visibilitat i reconeixement a la contribució social que fan les persones grans que participen en tota mena d'entitats, projectes i iniciatives comunitàries de la ciutat.
- Reforçar el paper dels consells i comissions de gent gran per abordar els reptes de futur que han d'encarar aquests òrgans de participació en un context social canviant.
- Impulsar espais i accions que facin possible la participació de les persones grans que necessiten atenció o cures de forma continuada, com una oportunitat per avançar en l'adequació de la ciutat i dels seus entorns de proximitat.
- Repensar el marc de la participació de les persones grans per adequar-lo als interessos, les condicions de vida i les necessitats d'uns nous actors que tenen noves formes d'envellir.
- Aprendre al llarg de la vida. Donar resposta a les necessitats formatives vinculades a les trajectòries vitals, garantint la igualtat d'oportunitats en aquest procés d'aprenentatge.

Respostes 2015-2019

Celebrar, l'any 2016, la primera edició dels **Fòrums de les Veus de les Persones Grans**, amb l'objectiu de formular un compromís cap a una ciutat amigable. Durant l'any 2018, es va continuar treballant en aquesta mateixa línia i es va realitzar una segona edició dels Fòrums de les persones grans.

Impulsar la participació de les persones grans a través de la plataforma "**Decidim la ciutat que volem**", un espai de participació perquè la ciutadania aporti de manera oberta i col·laborativa la seva opinió i faci suggeriments sobre les actuacions per implementar a la ciutat. En concret, el CAGG va impulsar aquesta participació amb motiu de l'elaboració del Programa d'actuació municipal (PAM) i dels programes d'actuació dels districtes (PAD).

Continuar impulsant els consells de gent gran dels districtes, per tal de fomentar la participació social de les persones grans i construir una societat per a totes les edats en un context d'importants canvis demogràfics. De la mateixa manera, es va motivar els participants dels consells de gent gran dels districtes perquè tinguessin més presència en els consells de barri.

Dur a terme **declaracions i posicionaments** sobre assumptes destacats de l'agenda política i altres temàtiques d'interès respecte a les persones grans:

- “Declaració sobre les persones refugiades” (aprovada el 28 de juny de 2016).
- “Manifest amb motiu del Dia Internacional de les Persones Grans 2016” (aprovat l'1 d'octubre de 2016, en el marc de la celebració del 25è aniversari del Consell).
- “Declaració sobre el sistema de pensions” (aprovada pel Consell el 12 de gener de 2017, i el seu contingut aprovat pel Plenari del Consell Municipal el 24 de febrer de 2017).
- “Posicionament sobre les situacions negatives que afecten les persones grans residents en centres residencials” (aprovada el 13 de juny de 2017).
- Compareixença davant la Comissió de Treball, Afers Socials i Famílies del Parlament de Catalunya per informar sobre la situació de les residències per a persones grans de Barcelona (14 de novembre de 2018).
- “Posicionament sobre l'amigabilitat de la ciutat amb les persones grans” (aprovat el 30 de gener de 2018).
- “Manifest amb motiu del Dia Internacional de les Persones Grans 2017” (aprovat definitivament el 27 de febrer de 2018).
- “Manifest sobre l'actualització de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya (IRSC)” (aprovat el 27 de febrer de 2018).
- Proposició en relació amb l'*Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment: una ciutat per a tots els cicles de vida 2018-2030* (aprovada el 22 de gener de 2019).

Impulsar la iniciativa de formar, en el marc del CAGG i amb participació i acompanyament d'algunes persones membres del Consell, un **grup de persones grans en situació de fragilitat i/o dependència**, amb la finalitat de posar en pràctica mecanismes de promoció específics per motivar i empoderar persones que es trobessin en aquestes situacions i que poguessin trobar una barrera per a la seva participació social.

Promoure diversos **documents estratègics orientatius de les polítiques d'envelliment** a la ciutat de Barcelona amb l'horitzó de l'any 2030. El Consell Assessor de la Gent Gran, les entitats, els casals i altres espais de gent gran van participar en la seva elaboració traslladant-hi les propostes de la 4a Convenció.

- *Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment: una ciutat per a tots els cicles de vida. 2018-2030.*
- *Mesura de Govern per a la promoció de les persones grans a la ciutat de Barcelona. 2017-2021.*
- Programa d'actuació municipal i programes d'actuació de districte 2016-2019: “73 barris, una Barcelona. Cap a la ciutat dels drets i les oportunitats”.

El Centre de Serveis a les Associacions Torre Jussana va elaborar un **manual dins la seva col·lecció d'Útils Pràctics**, per tal d'orientar les associacions a incorporar la perspectiva de l'envelliment en els seus models d'organització i funcionament. Es van abordar temàtiques com l'empoderament de les persones grans, la incorporació de la perspectiva intergeneracional i el reconeixement de la diversitat de perfils de persones grans.

Augmentar la diversitat d'**espais formatius adreçats a les persones grans**, com ara aules d'extensió universitària, cursos de formació en TIC, formació per gestionar la salut en el dia a dia, formació en idiomes, etc. Aquestes actuacions s'emmarcaven en la Mesura de Govern 2017-2021 en l'eix estratègic “El dret a envellir” i es van concretar en diverses actuacions que promouien el dret al coneixement.

1.5. Propostes i respostes en l'àmbit de la participació (2003-2023)

Propostes de la 5a Convenció (2019)

-
- Reforçar la posició del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona com a agent proactiu en la definició i disseny de les polítiques públiques i en el seu seguiment i avaluació.
  - Elaborar estratègies per promoure més participació a les entitats, afavorir l'interès de les persones grans pel voluntariat i fomentar l'associacionisme, i també per mobilitzar-les cap a una participació de caràcter més polític.
  - Reforçar el paper dels consells de persones grans dels districtes, i que el seu funcionament —els temes i les formes de treballar— s'adeqüi a les noves necessitats i estimuli oportunitats d'empoderament.
  - Avançar en l'aplicació d'una perspectiva de solidaritat entre generacions i cercar les vies de connexió. Plantejar i refermar compromisos de col·laboració amb el Consell de la Joventut i altres consells de participació sectorials i territorials.
  - Impulsar una participació més plural i diversa que expressi les veus de les dones grans i de les persones grans LGTBI, migrades o amb diversitat funcional.
  - Impulsar un model d'equipaments i d'espais de persones grans que garanteixi que aquestes tinguin més pes en la gestió i la presa de decisions, donant prioritat al treball en xarxa i amb implicació en la vida social i comunitària. En tot cas, en el desplegament de qualsevol model hi hauran de participar les persones grans usuàries i el mateix Consell Assessor de la Gent Gran.
  - Millorar l'efectivitat de la comunicació cap a la ciutadania i els consells de participació, i difondre les accions que es duen a terme.
  - Reivindicar un paper més actiu de les persones grans com a agents de transformació social i una actitud més proactiva en la defensa dels seus drets.
  - Aprofundir en el coneixement i la recerca sobre les condicions de vida i la contribució social de les persones grans, de manera que es puguin qüestionar els relats oficials.

Respostes 2019-2023

Aquest període va estar marcat per l'impacte de la pandèmia de la covid-19, que va afectar el compliment, l'execució i l'assoliment de les propostes i dels reptes plantejats durant la **5a Convenció Les veus de les persones grans (2019)** i que s'havien de dur a terme en el consegüent **Pla de treball (2019-2023)** del Consell Assessor de la Gent Gran. Amb la intenció d'adaptar-se a la nova realitat creada per la pandèmia, tant el Consell com l'Administració municipal van dur a terme les accions següents:

-
 Elaborar un “**Decàleg d’eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la covid-19**” (2020, i actualitzat el 2021), el qual va tenir en compte diversos aspectes en relació amb la participació de les persones grans i als espais de relació, a més d’altres àmbits.
-
 Crear un nou canal de comunicació amb motiu de la commemoració del 30è aniversari del Consell: **el butlletí del Consell Assessor de la Gent Gran, Les veus de les persones grans**, amb l’objectiu de donar a conèixer la tasca que realitzen el CAGG, els consells i les comissions de districte, així com informar d’accions d’interès dutes a terme per l’Ajuntament o altres entitats o agents. D’altra banda, també es va redissenyar una **nova pàgina web del Consell Assessor de la Gent Gran**, que té com a finalitat divulgar i compartir d’una millor manera les propostes i les reivindicacions que impulsa el Consell.
-
 Seguir reunint-se malgrat la situació provocada per la pandèmia, tant a través dels seus òrgans formals com a través dels grups de treball. El resultat d’aquestes sessions de treball es van plasmar en el document “**Les veus de les persones grans davant la crisi de la covid-19. Grups de treball del CAGG (abril-juny 2020)**”. També es van organitzar diverses taules de debat en línia al voltant de diferents temes d’interès.
-
 Realitzar diverses sessions sobre **aprenentatge al llarg de la vida** amb el grup de treball “Envellir participant”, a través de les quals el Consell Assessor de la Gent Gran va poder fer aportacions al Consell Assessor Municipal d’Universitats (CAMU) en relació amb propostes formatives i d’aprenentatge per a persones grans.
-
Participar en la 23a edició de FiraGran, dins de l’stand de l’Ajuntament de Barcelona dedicat al concepte “Barcelona, ciutat amigable amb les persones grans”, i també amb una sessió pròpia dins l’espai Àgora de la fira per explicar el procés de la 6a Convenció Les veus de les persones grans. També es va intervenir en la jornada professional titulada “Els drets de participació de les persones grans: estratègies per promoure’ls, incentivar-los i garantir-los”, parlant sobre els **30 anys del CAGG, 20 anys de convencions**.
-
 Promoure, entre setembre del 2022 i març del 2023, el procés participatiu de la **6a Convenció Les veus de les persones grans**, amb el lema “Participem per garantir drets. Vine i fes-te sentir”.
-
 Elaborar els següents **posicionaments i manifestos** sobre diverses temàtiques que incideixen en els drets i la vida de les persones grans, i sobre qüestions que han marcat l’agenda política dels darrers anys:
  - “Manifest amb motiu de la situació generada pel coronavirus” (març del 2020).
  - Actualització d’aquest, mitjançant el “Posicionament sobre la situació actual de la pandèmia” (abril del 2020).
  - “Manifest del Consell Assessor de la Gent Gran amb motiu del 30è Dia Internacional de les Persones Grans 2020” (1 d’octubre de 2020).
  - “La veu del CAGG: bretxa digital”: carta adreçada a l’Associació de Banca i a l’Associació d’Usuaris/es de Bancs i Caixes sobre la qüestió de la bretxa digital en les persones grans en relació amb l’atenció per part de les entitats financeres (2020), i declaració posterior “Bretxa digital en l’atenció per part d’entitats bancàries: per uns serveis amigables” (2021).
  - Comunicat del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona per garantir el dret de vot de les persones grans que viuen en residències (aprobat el 3 de febrer de 2021).
  - Escrit sobre el centenari de la conferència de la Societat de Nacions a Barcelona (aprobat el 24 de novembre de 2021).
  - “Manifest del Consell Assessor de la Gent Gran sobre l’actualització de l’indicador de renda de suficiència de Catalunya (IRSC)” (aprobat el 28 de març de 2022), que actualitzava el posicionament realitzat l’any 2018 sobre aquesta qüestió.
  - “Manifest del Consell Assessor de la Gent Gran de Barcelona amb motiu del 32è Dia Internacional de les Persones Grans 2022. Reconeixement i visibilitat de les dones grans” (1 d’octubre de 2022).

Dur a terme dos processos per donar resposta a les necessitats causades o agreujades per la pandèmia de la covid-19, que es van plasmar en dos documents:

- **“Pacte per Barcelona. Un nou impuls per a la ciutat” (2020)** i els informes de seguiment posteriors, el darrer dels quals és del març de 2022. Es va acordar amb tots els grups municipals de l’Ajuntament de Barcelona i amb múltiples entitats, agents socials i altres actors, inclòs el CAGG, amb l’objectiu de promoure una reactivació de la ciutat en temps de pandèmia i de cara al futur, en matèria econòmica, social i de salut.
- **Informe de resultats del “Procés d’identificació d’actuacions per fer front a l’impacte que la pandèmia de la covid-19 ha tingut en la vida quotidiana de les persones grans”** (juliol del 2022). Procés desenvolupat en el marc de l’*Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment 2018-2030*, dut a terme per la Direcció d’Envelliment i Cures de l’Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l’Ajuntament de Barcelona, amb la participació de diversos agents i entitats, i també del CAGG. A través de diverses sessions de treball, es van detectar les necessitats i els reptes que la pandèmia havia fet aflorar o agreujar, i es van formular propostes d’actuacions per abordar-les, entorn de sis eixos temàtics.

→ El Consell Assessor de la Gent Gran va tenir un paper destacat en aquests dos processos, i per tant en les respostes que van donar a la situació de la pandèmia, reflectides en els documents esmentats. La seva implicació va representar poder incorporar moltes de les aportacions que componien les conclusions de la 5a Convenció (2019), així com les propostes que el CAGG havia incorporat tant en el seu Pla de treball (2019-2023), com en el “Decàleg d’eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la covid-19” (2020 i 2021).

---

2. Benestar social, emocional i cura de les persones grans

El Consell Assessor de la Gent Gran també ha tingut com a principal objecte d'estudi i treball, al llarg d'aquests més de trenta anys d'història i vint anys de convencions, la qüestió referent a promoure iniciatives que contribuïssin a millorar la qualitat de vida de les persones grans a la ciutat de Barcelona. Així doncs, les polítiques en l'àmbit del benestar social, emocional i les cures envers les persones grans ha estat —i continua essent— un dels eixos d'actuació més significatius del Consell a l'hora de definir les seves propostes i accions. La trajectòria de les aportacions en les polítiques d'envelliment en aquest àmbit concret ha tingut com a objectiu principal posar la persona al centre, atenent les seves necessitats i els canvis en l'entorn, així com facilitar que les persones grans poguessin desenvolupar la seva vida quotidiana el màxim de temps possible a la seva llar i a la comunitat.

Els anys previs a la **1a Convenció Les veus de la gent gran de Barcelona (2003)** es va començar a plantejar la qüestió referent a la participació en els serveis i a la qualitat d'aquests, sobretot pel que fa a aquells que estaven dirigits a les persones grans en situació de més fragilitat. Precisament, en el programa "Gent gran i participació, Barcelona 2002" ja es va incorporar la participació i la qualitat dels serveis com un eix d'actuació, en el qual es van incloure dos projectes específics en aquest àmbit. En aquest sentit, es tenia el propòsit de formular una revisió dels dissenys de les polítiques en l'àmbit de l'atenció domiciliària per part de la gent gran, així com ampliar la participació de les persones grans en la definició d'altres serveis, com ara els centres de dia, la teleassistència o les residències.

La **2a Convenció Les veus de la gent gran de Barcelona (2007)** va ser, com hem esmentat en l'apartat anterior, el punt culminant del programa "Participació i gent gran 2004-2007" del Consell Assessor de la Gent Gran. En relació amb l'àmbit del benestar social i emocional i les cures, es va incorporar un eix d'actuació específic sobre la promoció de l'autonomia personal i l'atenció a les persones en situació de dependència, en el qual es van tenir en compte noves temàtiques d'anàlisi com ara: la promoció d'actuacions i serveis, la prevenció i la salut, persones grans actives ajudant altres persones, i la gent gran com a persones cuidadores. Pel que fa a aquest eix, va ser central el debat entorn de la qüestió de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a la dependència, aprovada el 14 de desembre de l'any 2006 pel govern de l'Estat espanyol, en què es fixaven les bases per al desenvolupament de l'atenció a les persones en situació de dependència a tot el territori de l'Estat espanyol. D'altra banda, també va ser rellevant la qüestió referent al suport a les persones grans cuidadores, així com la salut i els hàbits saludables de la gent gran i el voluntariat social.

En el procés de la **3a Convenció (2011)**, que va suposar un canvi de model en el plantejament de la participació de la gent gran, es va fer èmfasi en els serveis socials i de salut, identificant-los com uns serveis fonamentals per al benestar de les persones al llarg de tota la vida, sobretot per a les persones grans, així com per al benestar de la comunitat i la cohesió social. Es va continuar aprofundint en el desplegament de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència i en la Llei de Serveis Socials de Catalunya, aprovada l'11 d'octubre de 2007, així com en la xarxa d'assistència pública sanitària i de serveis socials envers les persones grans.

D'altra banda, es va incorporar en l'agenda de treball una àrea sobre el suport i l'ajuda mútua, que recollia conclusions i propostes de la Convenció anterior respecte a aquesta qüestió. Es van tenir en compte aspectes en relació amb el suport i la cura de les persones i l'acció comunitària. Es defensava que el suport i la cura diària de les persones no es podia vertebrar només des de l'entorn familiar, de voluntariat o d'amistat, sinó que calia potenciar la xarxa de recursos i serveis públics i comunitaris que podien donar suport a les persones grans en situació de vulnerabilitat. Per exemple, donant valor als espais de relació com els casals, les entitats o els grups de suport, que poden esdevenir una xarxa de suport i ajuda mútua. També s'instava les administracions públiques a entendre aquests espais de relació com una inversió en qualitat de vida per a les persones grans i per al conjunt de la comunitat, com uns espais de prevenció de riscos, tant de salut com de problemàtiques socials.

A la **4a Convenció Les veus de les persones grans (2015)** es va incorporar un àmbit específic sobre el benestar i la salut de les persones grans a la ciutat de Barcelona i es va continuar treballant en la línia de millorar la qualitat dels serveis socials i de salut. Es continuava priorititzant la implementació de l'atenció centrada en la persona, que comporta el respecte als drets individuals i una atenció integral i contínua des del respecte a la dignitat. En aquesta Convenció es va donar un pes rellevant al desenvolupament d'intervencions per prevenir i atendre situacions d'aïllament social i de soledat no volguda, i es va accentuar la voluntat de donar un gran valor al treball de cura, reconeixent la feina de professionals i familiars. D'aquesta manera, s'incorporava en l'agenda d'actuació de les polítiques d'envelliment el concepte de cultura de la cura, abordada des d'una perspectiva de gènere, destacant que la cura no és només una competència que incumbeix les dones, sinó que calia treballar per fer efectius uns canvis de rols a la societat perquè els homes tinguessin una implicació directa en la cura. D'altra banda, cal fer esment al context social i econòmic en què es va desenvolupar aquesta Convenció, en la qual es va tenir en compte l'impacte que va suposar la crisi econòmica en les condicions de vida de les persones grans i la necessitat de recuperar els drets socials perduts.

A la **5a Convenció Les veus de les persones grans (2019)** es va posar especialment el focus en la necessitat que les persones grans poguessin viure, envellir i morir amb dignitat. Es va continuar donant molta importància a la cultura de la cura, que en un context de creixement de l'esperança de vida pren una rellevància cabdal. D'aquesta manera, l'objectiu principal de la 5a Convenció en l'àmbit del benestar social i emocional i les cures ha estat el de continuar avançant cap a una democratització de la cura per tal de situar-la en el centre de la vida quotidiana, fer-la visible i destacar-la. Tanmateix, i amb el coneixement que els treballs de cures de les persones grans els realitzen majoritàriament dones, es va incidir també en l'àmbit professional de les cures per tal de revertir la situació de precarietat laboral de les persones que treballen cuidant persones grans.

Tot seguit es presenten les principals propostes d'actuacions que s'han realitzat al llarg d'aquests vint anys de convencions en relació amb l'àmbit del benestar social i emocional i de les cures, per tal de poder observar-ne l'evolució.

2.1. Propostes i respostes en l'àmbit de benestar social, emocional i cura de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 1a Convenció (2003)

-
- Revisar el disseny dels serveis d'atenció domiciliària i fomentar la participació i l'empoderament de les persones grans.
  - Ampliar la participació de les persones grans en la definició d'altres serveis (teleassistència, centres de dia, residències, etc.), recollint el nivell de satisfacció dels usuaris amb els serveis prestats.
  - Organitzar una jornada sobre "Les aportacions de les persones grans a la qualitat dels serveis".
  - Convocar un premi per aquells serveis que incorporin la participació de les persones grans per tal de garantir-ne la qualitat.

Respostes 2003-2007

- Impulsar, l'any 2005, la Jornada de treball sobre *El llibre blanc de la dependència*, organitzada pel Departament de Benestar Social de l'Ajuntament de Barcelona, amb la finalitat d'apropar i facilitar el debat entre les persones grans entorn dels continguts del llibre esmentat.
- Ampliar el **SAUV (Servei d'Acolliment d'Urgències a la Vellesa)**, que atén les persones grans que es troben en una situació d'urgència social i que requereixen una intervenció immediata.
- Implementar el programa **Respir**: estades temporals per a persones grans en situació de dependència que visquessin a la seva llar i necessitessin un ajut temporal d'un servei residencial que cobris circumstancialment l'absència de la persona o persones cuidadores principals.
- Dur a terme un estudi dels projectes que promouen la interrelació dels usuaris/àries de les residències municipals amb l'entorn comunitari.
- Desplegar el programa **Viure i Conviure**, referent en la convivència intergeneracional entre persones grans que viuen soles i joves estudiants que busquen una llar on viure mentre estudien.
- Desenvolupar el projecte **Cangur Amic**, per pal·liar el problema de la soledat no volguda que poden patir les persones grans a través del voluntariat, que ofereix companyia o ajuda per realitzar tasques o tràmits.

2.2. Propostes i respostes en l'àmbit de benestar social, emocional i cura de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 2a Convenció (2007)

Les propostes sorgides de la 2a Convenció van girar entorn del desplegament de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a la dependència i a l'aprovació de la Llei de Serveis Socials de Catalunya, que permetrien la posada en marxa de serveis i equipaments que millorarien la qualitat de vida de les persones grans i dels seus familiars.

- Desenvolupar de forma acurada, ràpida i efectiva la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
- Aprovar amb celeritat la Llei de Serveis Socials de Catalunya per poder aplicar de forma efectiva la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, així com altres prestacions i serveis que millorarien la qualitat de vida de les persones grans.
- Realitzar xerrades informatives sobre la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
- Potenciar la coordinació entre els i les professionals d'atenció social dels serveis socials i les entitats de voluntariat, per tal de respondre més adequadament i de manera complementària a les necessitats de la població.
- Afavorir el treball en xarxa entre les entitats que fan activitats de voluntariat social per poder arribar a totes les demandes necessàries.
- Continuar impulsant des de les entitats activitats que promoguin hàbits saludables.
- Sensibilitzar i informar la ciutadania dels documents de voluntats anticipades.
- Impulsar la col·laboració entre les entitats de gent gran i els casals amb els serveis de salut existents al seu entorn i iniciar conjuntament programes d'infermeria comunitària.
- Afavorir la interrelació entre els consells de gent gran de districte i els consells de salut.
- Garantir l'accés gratuït o a preus econòmics de les persones grans a serveis dentals, òptics, auditius, de podologia i a teràpies alternatives.

L'altre aspecte que va regir les propostes d'aquesta Convenció fou l'impuls d'activitats de suport mutu entre persones cuidadores a partir de les teràpies de grup i suport emocional.

- Promoure que des de l'Administració pública, i amb el suport de les entitats, s'ofereixi formació per als cuidadors i cuidadores que permeti millorar la tasca que duen a terme així com el seu propi benestar.
- Incentivar l'ampliació dels serveis i les activitats de descans de les persones cuidadores.
- Millorar la coordinació institucional (local, provincial i autonòmica) per informar de tots els programes de cura dels cuidadors i cuidadores que ja s'estan desenvolupant.

Respostes 2007-2011

- Impulsar i participar en la **jornada sobre la Llei de Serveis Socials de Catalunya**.
- Dur a terme la jornada sobre la Llei de Serveis Socials de Catalunya, organitzada per la Direcció de Participació Social de l'Ajuntament de Barcelona.
- Ampliar i millorar els serveis socials d'atenció domiciliària: treballador/a familiar, neteja, àpats, bugaderia, etc.
- Implementar el projecte de **millora de la qualitat a les residències municipals per a les persones grans**, segons el model centrat en l'atenció al pacient. Es van realitzar formacions professionals, diagnòstics de situació i propostes de millora. També es va impulsar la creació de consells de participació en els centres residencials.
- Elaborar un **Pla director de serveis socials especialitzats de Barcelona**, adreçat als col·lectius de risc de la ciutat, especialment a les persones en situació de dependència i a la gent gran, i que establia 300 mesures concretes.
- Crear un **nou Model de serveis socials bàsics** per a la ciutat amb la finalitat de donar resposta a les noves realitats socials. Aquest document va servir de guia per facilitar la reflexió i el debat col·lectiu i va orientar els processos posteriors de desenvolupament i aprofundiment a l'entorn de cadascuna de les àrees analitzades.
- Realitzar, l'any 2010, una enquesta de satisfacció dels usuaris i usuàries del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD), a través d'entrevistes telefòniques a persones usuàries, a l'entorn cuidador i als i les professionals del servei —coordinadors/ores tècnics/tècniques i treballadors/ores socials del Consorci de Serveis Socials de Barcelona (CSSB)—.
- Continuar desplegant el projecte **Radars**.

2.3. Propostes i respostes en l'àmbit de benestar social, emocional i cura de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 3a Convenció (2011)

Propostes entorn dels serveis socials i de salut

- Garantir el ple desplegament de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència en els terminis establerts.
- Promoure uns serveis socials i de salut amics de les persones grans, identificant les situacions i les condicions que fan que els centres de salut i de serveis socials siguin d'ús fàcil i més confortables per a les persones grans.
- Facilitar la informació sobre els criteris d'assignació de recursos i serveis socials, per tal d'entendre que l'atenció social integra igualtat i diversitat.
- Continuar reivindicant la figura del metge/essa geriatre/a en els centres d'atenció primària de salut i garantir la formació específica en l'atenció a les persones grans dels metges i metgesses de capçalera.
- Impulsar un ampli ventall d'accions destinades a la prevenció de la dependència, com també de prevenció, detecció i atenció precoç de problemes de salut mental de la gent gran, amb especial atenció a les situacions de depressió.
- Promoure una línia d'acció, amb el lema "Un intercanvi saludable", en què les persones grans i les entitats compartissin i intercanviessin experiències per tal d'afavorir un envelliment actiu i saludable.

Propostes entorn del suport i l'ajuda mútua

- Crear una oferta d'activitats i projectes variada i atractiva, i que tingui en compte la diversitat que caracteritza les persones grans; una oferta orientada a afavorir les relacions entre les persones i també el suport i l'ajuda mútua.
- Animar a conèixer les persones grans que viuen soles a prop nostre, per tal d'entendre-les, acompanyar-les i evitar el seu aïllament social mitjançant accions comunitàries que impliquin els i les professionals, el veïnat i l'entorn més proper.
- Donar a conèixer les experiències que es duen a terme per fomentar les relacions intergeneracionals amb la creació d'espais de trobada d'infants, joves, adults i persones grans.
- Treballar pel reconeixement de la tasca que aconsegueixen les persones cuidadores i donar-los també el suport relacional i emocional que necessiten.
- Treballar perquè els plans i les accions comunitàries esdevinguin una oportunitat per a la participació activa de les persones grans en xarxes d'intercanvi d'ajuda mútua.

Respostes 2011-2015

- Editar una **“Guia de serveis i ajuts”** en què es recollien tots aquells serveis municipals adreçats a donar resposta a les necessitats de les persones grans a causa de l'impacte de la crisi econòmica.
- **Participar en el marc de l'Any Europeu de l'Envel·liment Actiu i la Solidaritat entre Generacions** impulsant activitats intergeneracionals adreçades a afavorir les relacions entre persones de totes les edats.
- Reconèixer l'esforç de l'augment pressupostari en serveis socials, però alhora, alertar de l'aparició de noves situacions de pobresa derivades de la crisi econòmica, com ara la pobresa energètica.
- En relació amb el desplegament de la **Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a la dependència**, valorar positivament l'esforç realitzat per l'Ajuntament de Barcelona de reduir les llistes d'espera.
- El març del 2013 el Plenari del Consell va aprovar una “Declaració pública de rebuig de les conseqüències de la crisi en les condicions de vida de les persones grans”, un **manifest en contra, entre d'altres, dels efectes negatius que la crisi econòmica** va provocar en el desenvolupament de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
- Respecte a la **prevenció de la dependència**, valorar de manera satisfactòria el creixement pel que fa als serveis socials específics que afavorien la detecció i la prevenció de l'aïllament i la soledat no volguda, principals problemes en la salut mental de les persones grans. També es va destacar la importància dels serveis de teleassistència amb serveis de suport, el Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) i els Àpats en Companyia, que van incrementar el nombre de persones grans ateses i van incorporar elements innovadors de qualitat i tecnològics. L'any 2014, les persones d'entre 65 i 74 anys ateses als serveis socials bàsics representaven el 36% del total de les persones ateses.
- Aprovar el programa **Envel·liment Actiu** per promoure uns serveis socials i de salut amics de les persones grans, que es va traduir en **deu programes als districtes** per abordar l'envel·liment actiu i la participació de les persones grans des de la proximitat dels barris. Es van registrar més de vuit-centes activitats, que van quedar recollides en una agenda d'activitats de l'Any Europeu de l'Envel·liment Actiu i la Solidaritat entre Generacions.
- Cobertura del 100% de les demandes del programa **Respir**, amb l'objectiu de donar suport a les famílies cuidadores, i cobertura del 100% de les demandes del **Servei d'Acolliment d'Urgències a la Vellesa (SAUV)**.
- Estendre el programa **Radars** a tota la ciutat, així com també crear el projecte **VinclesBCN**, que vol trencar l'aïllament social de les persones grans activant-ne i eixamplant-ne, a través d'una plataforma en línia, les xarxes de confiança per reforçar-ne la seguretat i el benestar emocional.
- Implementar els **grups de suport a les famílies cuidadores**, impulsats des dels centres de serveis socials, i la **Xarxa de famílies cuidadores**, formada per dotze entitats de persones afectades per algun tipus de malaltia i els seus familiars, així com per institucions de la ciutat com l'Agència de Salut Pública, el Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona, el Consorci Sanitari de Barcelona i l'Ajuntament.

2.4. Propostes i respostes en l'àmbit de benestar social, emocional i cura de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 4a Convenció (2015)

- Estendre a tots els centres socials i sanitaris de la ciutat l'experiència pilot d'atenció integrada a domicili i seguir avançant en la mateixa línia d'atenció centrada en la persona.
- Posar en marxa experiències pilot d'implementació del model d'atenció integral i centrada en la persona en centres residencials i en el Servei d'Ajuda a Domicili, per afavorir l'autonomia i el benestar de les persones grans.
- Garantir el desplegament de la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència i impulsar les mesures necessàries per tal de garantir la realització del 100% dels programes individuals d'atenció (PIA) sobre el total de valoracions amb dret.
- Millorar la informació de les persones grans sobre el conjunt de recursos i serveis recollits en el Catàleg de Serveis Socials, mitjançant els canals tradicionals i electrònics.
- Disposar d'informació i dades actualitzades relatives als hàbits i condicions de vida de les persones grans com a instrument per adequar les actuacions a les noves necessitats emergents.
- Continuar promovent hàbits i estils de vida saludables entre les persones grans en els casals i espais de gent gran, i ampliar el nombre d'espais gimnàstics a la ciutat amb activitats dirigides.
- Impulsar, al voltant del projecte VinclesBCN, un marc d'intervenció integral i coordinat per fer front a les diferents situacions d'aïllament i soledat no volguda que inclogui les actuacions següents:
  - Continuar impulsant i estenent el projecte Radars per a les persones grans, com a intervenció comunitària que afavoreix que les persones grans que viuen soles puguin continuar a la seva llar.
  - Estendre a tots els districtes el Projecte d'Acompanyament i Prevenció de la Solitud, endegat al districte de Ciutat Vella, com una iniciativa innovadora i eficaç per prevenir la situació de potencial aïllament social en què es troben determinades persones grans.
  - Continuar amb el procés d'ampliació a d'altres barris de la ciutat de l'experiència "Baixem al carrer" per fer front a situacions d'aïllament com a conseqüència de la manca d'accessibilitat arquitectònica.
  - Continuar estenent el programa d'Àpats en Companyia per facilitar una alimentació adequada i un espai relacional amb la comunitat.
- Promoure la cultura de la cura entre famílies i professionals, i treballar per tal que el conjunt de la ciutadania prengui consciència del dret de les persones grans a ser cuidades i que aquesta cura no recaigui només sobre les dones.

- Continuar ampliant el nombre de places disponibles dins del programa Respir per tal de millorar la qualitat de vida de les persones cuidadores, i impulsar i donar suport a la Xarxa de Famílies Cuidadores.
- Abordar de forma integral les situacions de pobresa energètica en què es troben moltes persones grans sense recursos, promovent acords amb les empreses subministradores i incrementant els ajuts econòmics.

Respostes 2015-2019

-

En la línia de la declaració del 2013 que rebutjava les conseqüències de la crisi sobre el desenvolupament de la llei de dependència, l'1 d'octubre dels anys 2016 i 2017, amb motiu del Dia Internacional de les Persones Grans, el Consell va emetre uns manifestos on reclamava atendre les necessitats de les persones grans i en realçava el paper com a ciutadans i ciutadanes actives i compromeses amb la societat.
-

Posar en marxa el projecte de les **Superilles socials**, delimitant espais urbans que facilitessin la coordinació de recursos i serveis, així com les relacions socials entre els seus habitants, per aconseguir una provisió de serveis de proximitat adaptats a les realitats quotidianes de cada territori. D'aquesta manera, els serveis sociosanitaris (SAD, CAP, centre de dia, etc.) i els recursos socioculturals (casals de gent gran, escoles d'adults, entitats de voluntariat, etc.) podien actuar segons les necessitats i preferències dels veïns i les veïnes, amb un marge d'avaluació i millora continuada del model de servei.
-

Elaborar la Mesura de Govern del **Pla d'actuació 2017-2021 del projecte Impulsem!** (2017), amb l'objectiu de repensar el model d'atenció social bàsica de la ciutat i d'adaptar-lo a un nou context socioeconòmic.
-

Elaborar l'**Estratègia d'inclusió i de reducció de les desigualtats socials de Barcelona 2017-2027**, en el marc de l'Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva, on s'identificaven cinc dimensions de la desigualtat social: la desigualtat de renda, la desigualtat en l'educació i en l'accés a la cultura al llarg de la vida, les desigualtats en l'accés als béns associatius i comunitaris o a les xarxes entre persones, les desigualtats territorials, i la desigualtat per l'estigmatització i la segregació social de persones i col·lectius que pateixen les desigualtats anteriors.
-

Elaborar l'**Estratègia sobre canvi demogràfic i envelliment: una ciutat per a tots els cicles de vida 2018-2030**, en la qual s'especificava la necessitat de generar coneixement a través d'estudis i recerques sobre les condicions de vida de les persones grans de la ciutat, amb la finalitat d'adequar les actuacions a les necessitats socioeconòmiques i sociosanitàries emergents en aquell moment. Cal ressaltar:

  - **L'Observatori Social de Barcelona**
  - **El Banc de Bones Pràctiques Socials**
  - **Els informes sobre les condicions de vida de les persones grans**
-

Dur a terme la Mesura de Govern d'**Acció Conjunta per la Reducció de les Desigualtats Socials en Salut**, aprovada per la Comissió de Drets Socials, Cultura i Esports de l'Ajuntament (2015), que incorporava diversos programes:

  - Pla de salut als barris de l'Agència de Salut Pública. Des de l'any 2008 ha fomentat l'activitat física a través d'actuacions comunitàries en salut, coordinades des dels CAP i diferents taules de salut als barris.
  - Es va continuar desplegant el programa Radars per a la detecció de situacions de soledat no volguda, i es van implementar altres iniciatives com el Programa d'acompanyament específic de Ciutat Vella.
  - El programa Àpats en Companyia, que afavoreix la creació de vincles i alhora treballa per una alimentació saludable entre les persones grans que viuen soles.

-
- La Mesura de Govern per una **Democratització de la Cura 2017-2020**, que tenia la finalitat d'impulsar una organització social de les cures, reconeixent la cura com a part central de la vida socioeconòmica de la ciutat, promovent la corresponsabilitat de tots els actors socials i reduint les desigualtats socials i de gènere que caracteritzen tant la provisió com la recepció de les cures. Es va ampliar el nombre de places al programa Respir, i es van impulsar altres programes com la **Colla Cuidadora del districte de l'Eixample**.

2.5. Propostes i respostes en l'àmbit de benestar social, emocional i cura de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 5a Convenció (2019)

-
- Promoure els drets i responsabilitats de les persones grans entre elles mateixes, els i les professionals (sobretot dels serveis socials i de salut, i de la comunicació) i el conjunt de la ciutadania.
  - Impulsar una cultura de la cura des de la justícia social. Les persones que cuiden s'han de sentir cuidades, per això el treball de cura s'ha de reconèixer, desprecariar, democratitzar i situar al centre de la vida pública.
  - Augmentar les hores de Servei d'Atenció Domiciliària i ampliar el nou model del Servei d'Atenció Domiciliària en les superilles socials.
  - Instar les administracions competents a reduir el dèficit de places residencials de la nostra ciutat fins, com a mínim, equiparar-lo amb la ràtio de Catalunya, que en l'actualitat és gairebé tres vegades superior.
  - Implantar el model d'atenció centrada en la persona en el conjunt dels serveis que atenen les persones grans, impulsant la formació dels diferents grups professionals i les mesures normatives que facilitin l'aplicació d'aquest enfocament.
  - Garantir que les persones grans que viuen en residències, en habitatges amb serveis o que reben serveis d'atenció a casa tinguin al seu abast espais còmodes de participació per valorar i fer propostes en relació amb les condicions de vida a la ciutat i als serveis que reben.
  - Construir, des d'una lògica comunitària i intergeneracional, un marc d'intervenció integral per prevenir, detectar i atendre situacions d'aïllament i soledat no volguda, que respecti la llibertat de la persona i inclogui factors associats a la solitud com l'etapa vital, la pobresa i/o els processos migratoris.
  - Treballar per revertir les retallades de la Llei 39/2006 de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència experimentades el 2012 i garantir el compliment de les competències de cada administració.
  - Posar fi a les llargues llistes d'espera en l'àmbit de la salut i recuperar els nivells d'inversió anteriors a la crisi.
  - Difondre i promoure el Document de Voluntats Anticipades i reivindicar el dret a morir dignament.

Respostes 2019-2023

Tal com s'ha esmentat en l'eix anterior, a causa de l'impacte de la pandèmia de la covid-19, l'agenda d'actuació prevista en el **Pla de treball** (2019-2023) del Consell Assessor de la Gent Gran es va veure sacsejada. En aquest sentit, el CAGG va treballar per actualitzar les mesures

concretes i necessàries en matèria del benestar social i emocional i de les cures. Es va tenir en compte, sobretot, la **situació de les residències de les persones grans**, així com també la **precarietat laboral de l'atenció social i sanitària, el nou model de cures, el dret a la salut i a una mort digna i la necessitat de pal·liar els efectes del context pandèmic** pel que fa al malestar emocional de les persones grans.

Recollir els aspectes esmentats a dalt en el “Decàleg d'eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la covid-19” (2020, actualitzat el 2021).

Visibilitzar la violència de gènere envers les dones grans. Es va promoure un debat a partir de la presentació de l'estudi *Les violències masculistes vers les dones grans: una aproximació feminista i interseccional*, que la Fundació Aroa va elaborar per encàrrec de l'Institut Català de les Dones. La sessió va permetre que el CAGG comencés a teixir aliances amb l'Institut Català de les Dones amb el propòsit de donar visibilitat a aquesta qüestió.

Fer aportacions al **Pla per la justícia de gènere 2021-2025**, elaborat per l'Àrea de Drets Socials, Justícia Global, Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona, relatives a les dones grans respecte a diferents àmbits d'actuació, com ara la bretxa digital, la salut mental i emocional, el fenomen de la soledat no volguda i l'impacte de la pandèmia de la covid-19.

Abordar la qüestió del **dret a morir amb dignitat**. Es va realitzar un debat en relació amb els canvis suscitats per la Llei d'eutanàsia (aprovada l'any 2021) i l'efectivitat del **Document de Voluntats Anticipades (DVA)**.

Garantir el dret a l'alimentació a partir d'iniciatives com el projecte **Alimenta**, que tenia la finalitat de donar cobertura a les necessitats bàsiques alimentàries de tota la població, integrant el màxim d'agents possibles que participen en tota la cadena alimentària. Cal destacar que, entre el 16 de març i el 30 de novembre de 2020, degut al confinament per la covid-19, es van desplegar diferents dispositius extraordinaris de distribució d'àpats cuinats: el programa **Àpats en Companyia** es va adaptar a una nova modalitat d'entrega a domicili a partir de març del 2020; el servei d'**Àpats a Domicili** es va veure incrementat de forma exponencial des de l'inici de la pandèmia, experimentant un creixement del 120% en el nombre de persones ateses.

Continuar desplegant la Mesura de Govern per una **Democratització de la Cura (2017-2020)**, a través de la qual s'han seguit impulsant actuacions amb l'objectiu de modificar l'organització social del model de cura, des d'una perspectiva transformadora i feminista.

- Projecte **Superilles de les cures**. A l'octubre del 2020, les superilles de les cures s'havien desplegat en 8 punts de la ciutat, amb 550 persones usuàries del SAD i un centenar de professionals, i la previsió era desplegar en els següents anys 60 superilles del SAD. Cal destacar el suport del Consell Assessor de la Gent Gran a aquest projecte.
- Projecte **VilaVeïna**. Durant el mes d'octubre del 2021 es va iniciar el desplegament territorial del projecte VilaVeïna en 4 barris de la ciutat (Vilapicina i la Torre Llobeta, la Marina de Port, Provençals del Poblenou i el Congrés i els Indians). Al llarg del 2022 es va continuar desplegant a 12 territoris més (Badal, el Gòtic, el Camp de l'Arpa del Clot, el Carmel, el Maresme, Horta, la Dreta de l'Eixample, la Maternitat i Sant Ramon, la Prosperitat, la Trinitat Vella, la Vila de Gràcia i Sant Gervasi de Cassoles). L'Ajuntament es marcava l'objectiu de promoure el projecte VilaVeïna a tota la ciutat, implementant 115 experiències.
- **Barcelona Cuida**. L'any 2019 es va crear aquest espai d'informació, orientació i assessorament per a professionals vinculats al sector de les cures, famílies i persones cuidadores, en el qual s'ha atès 3.000 persones i s'ha ajudat a promoure 137 contractes per a treballadores de la llar amb condicions justes i dignes.

Crear el programa **A cau d'orella**, un servei de lectura per telèfon dirigit a persones usuàries del Servei de Préstec i Lectura a Domicili de les Biblioteques de Barcelona que, arran del confinament de la covid-19, es va haver d'aturar. El programa de lectura per telèfon es va

implementar a 16 biblioteques de la ciutat. El maig del 2021 es va recuperar el **Servei de Préstec i Lectura a Domicili**.

Formular una **revisió del model de centres residencials**, tal com defensava el CAGG en el “Decàleg d’eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la covid-19”, duent a terme les actuacions següents:

- Col·laborar amb la Generalitat de Catalunya per garantir el seguiment de la situació de les residències de Barcelona durant el pic de la pandèmia, i treballar amb el Departament de Salut de la Generalitat per elaborar un nou model de centres residencials.
- Posar en marxa una campanya de comunicació per aconseguir que les persones de més de 75 anys que viuen al seu domicili tinguin informació sobre els serveis de tele-assistència i els puguin demanar si ho requereixen.
- Replantejar els espais comuns dels edificis residencials per tal de fomentar la vida comunitària.
- Col·laborar amb l’Oficina de Residències i amb l’Hotel Salut Social o el Programa de suport a les quarantenes per tal de facilitar, en el context de la pandèmia, un aïllament correcte de persones amb covid-19 amb més dificultats socioeconòmiques.
- Iniciar un projecte, l’any 2021, amb la Generalitat de Catalunya per millorar el confort tèrmic dels equipaments residencials per a persones grans.
- Iniciar, el febrer del 2022, les obres de remodelació de l’equipament residencial Parc del Guinardó i, a l’octubre del 2023, les del centre Josep Miracle, al barri de Sants. Aquestes obres responen a la necessitat d’incrementar les places residencials de la ciutat, d’adaptar les infraestructures de l’equipament a les necessitats de les persones residents i d’orientar-lo cap a un model menys hospitalari.

Desplegar el “**Pla de xoc en salut mental**”. Durant l’any 2020 va tenir una dotació pressupostària excepcional, i es va ampliar durant l’any 2021. Les accions d’aquest Pla de xoc han inclòs, entre d’altres, la creació de telèfons de suport psicològic o emocional per a tota la població, per a col·lectius professionals afectats i per a grups socials especialment vulnerables. Cal destacar les iniciatives següents:

- **Programa “Vostè com està?”**, consistent en la realització de trucades orientades al suport emocional a persones més grans de 70 anys que no estaven connectades amb cap servei municipal. Es va contactar amb 53.382 persones d’entre 70 i 84 anys, i es va fer la derivació de 190 casos a serveis específics de suport psicològic davant la detecció de necessitats.
- El servei **Konsulta’m+22**, amb la finalitat de detectar i atendre el patiment i el malestar emocional i els problemes de salut mental. Aquest servei va començar amb el Konsulta’m, adreçat a joves i adolescents, es va ampliar després a persones adultes (Konsulta’m+22) i actualment hi ha el **Konsulta’m+65**, adreçat especialment a les persones grans. És present a Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí.

Impulsar les **taules de salut mental a tots els districtes** durant el 2020 i la primera meitat del 2021. Actualment, cada districte té la seva taula de salut mental en funcionament i compten amb la participació de professionals i serveis arrelats a cada territori.

Crear **Grups de suport al dol**, que es van posar en marxa en col·laboració amb la Xarxa de Biblioteques de la ciutat. Es van realitzar 21 grups de suport entre octubre del 2020 i desembre del 2021.

Prevenir, detectar i atendre situacions de **soledat no volguda i aïllament social**, a partir d’una sèrie d’instruments i actuacions:

- **Mesura de Govern per a l’elaboració de l’Estratègia municipal contra la soledat (2020)**, on es recollien les tasques de planificació i elaboració, així com la metodologia i el pla de treball, per assolir l’Estratègia contra la soledat.
- **Estratègia municipal contra la soledat 2020-2030 (2021)**, amb el propòsit de pre-

venir, detectar i abordar les situacions de soledat no volguda i promoure entre la ciutadania les relacions de qualitat, sòlides i duradores. Inclou un Pla d'accions fins al 2024, que continuarà desplegant-se fins al 2030 amb un segon Pla d'accions (2025-2030).

- En les sessions per a l'elaboració d'aquesta estratègia cal ressaltar la participació del CAGG, que va aportar diverses propostes, sorgides del mateix Pla de treball (2019-2023), així com de les sessions específiques realitzades a través del grup de treball Envellir amb Dignitat.
- **Pàgina web específica** amb informació de tots els serveis i programes municipals per fer front a la soledat no desitjada (<https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/ca/barcelona-contra-la-soledat>)
- **Observatori de la Soledat de Barcelona.** Creació d'aquest organisme que inclou la diagnosi de la soledat a la ciutat i a l'entorn europeu, així com un recull de bones pràctiques contra la soledat.
- **Consell Assessor Científic contra la Soledat**, que es va constituir el 2020, format per científics i científiques de referència en els seus àmbits de treball, i està destinat a la reflexió, l'intercanvi de coneixement i la proposta de mesures i accions.
- **Espais comunitaris de referència (ECOR).** Espais per fer front a la soledat i a l'aïllament i per generar vincles de suport mutus. S'han iniciat als barris del Clot i del Guinardó.

---

3. Polítiques d'igualtat i drets

**(Drets de les persones grans i prevenció
de les discriminacions per raó d'edat)**

La qüestió referent als drets de les persones grans i a la lluita contra les discriminacions ha estat des dels inicis un tema d'actuació central per part del Consell Assessor de la Gent Gran, que també ha mostrat la seva preocupació per les situacions de vulnerabilitat social que les poden afectar, com ara la pobresa, la malaltia, la dependència, la solitud no desitjada, entre d'altres, que poden afavorir la seva exclusió social. En aquest sentit, el Consell Assessor de la Gent Gran sempre ha treballat amb el compromís nítid de fer front a aquestes situacions de vulnerabilitat i de defensar els drets de les persones grans davant les situacions de discriminació i maltractament com, per exemple, a través de la “Declaració sobre la situació econòmica i el risc d'exclusió social de les persones grans”, el “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència” i les “Recomanacions sobre el tractament i la participació de la gent gran en els mitjans de comunicació”.

Tant pel que fa a la **1a Convenció (2003) com a la 2a (2007)**, el tema central en relació amb l'àmbit dels drets va estar enfocat principalment en el “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència”, elaborat pel Consell Assessor de la Gent Gran. Aquest document té com a finalitat primordial impulsar una cultura que promogui la participació i el dret a decidir, fomentant l'autonomia de les persones grans, sobretot de les persones grans amb dependència, i de tota la ciutadania. El primer “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència” va ser el resultat d'un procés participatiu amb els consells de gent gran dels districtes i es va presentar per primera vegada a la jornada Participació i Qualitat dels Serveis, celebrada el 26 de juny de 2002. Uns mesos més tard, es va aprovar inicialment durant la 1a Convenció Les veus de la gent gran de Barcelona (2003), en la qual també es van concretar diverses accions de divulgació.

En la **2a Convenció (2007)** el focus es va centrar en la difusió de la cultura dels drets de les persones amb dependència per tal de prevenir situacions de maltractament, així com en la millora del coneixement envers aquest document per part de tota la població. En aquest cas, la Llei estatal de promoció de l'autonomia personal i d'atenció a les persones en situació de dependència, aprovada l'any 2006 recull de forma explícita la majoria dels drets previstos en el Document obert. D'aquesta manera, els drets i les llibertats que el document feia patents van adquirir un rang de drets legalment reconeguts. Tot i això, en la 2a Convenció (2007) es continua fent palès que cal que tota la ciutadania, en especial les persones grans i el seu entorn, tinguin present que cal respectar i denunciar la vulneració d'aquests drets i llibertats. Al llarg d'aquests anys, el “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència” ha estat actualitzat en diverses ocasions per tal d'incloure-hi noves qüestions. S'han fet cinc actualitzacions: el 2007, el 2011, el 2013, el 2019 i la darrera versió del document és de l'any 2021. Actualment, es preveu revisar-lo i fer-ne una nova versió. Amb aquest document es té l'objectiu de sensibilitzar les persones grans, els seus entorns, així com els i les professionals, les institucions i la població en general de la necessitat de respectar els drets que reconeix aquest document per tal de no tolerar determinades formes de tractar les persones grans, en especial les persones grans amb dependència.

La **3a Convenció Les veus de la gent gran de Barcelona (2011)**, tal com s'ha esmentat, va representar un punt d'inflexió tant pel que fa a la forma de participació de les persones grans en el disseny de les polítiques d'envelliment i a les temàtiques abordades, com per l'organització de la mateixa convenció. En aquest sentit, respecte a l'àmbit dels drets de les persones grans, aquesta 3a edició de la Convenció va ampliar l'enfocament d'anàlisi i treball a noves temàtiques que en edicions anteriors no s'havien tingut en compte. Així, es va abordar la qüestió sobre la imatge social envers les persones grans, molt sovint negativa i que afavoreix la discriminació per raó d'edat en diferents àmbits i espais de la societat. D'aquesta manera, es plantegen diverses accions per tal d'evitar els maltractaments que pateixen les persones grans i revertir els prejudicis sobre l'envelliment.

La **4a Convenció Les veus de les persones grans (2015)** constata la consolidació del canvi de model de participació iniciat amb la 3a Convenció (2011) i s'avança cap a una nova construcció social de la vellesa i cap una cultura del bon tracte envers les persones grans. En aquest

sentit, es continua analitzant d'una forma més àmplia la discriminació per raó d'edat i els maltractaments envers les persones grans. S'aborda aquesta qüestió des de la perspectiva de la cultura del bon tracte, fomentant el reconeixement i la visibilitat de les persones grans en la seva diversitat. La cultura del bon tracte vol assolir un grau més elevat d'empatia en les relacions i en el reconeixement dels drets de les persones grans, respectant-ne i garantint-ne la dignitat.

Els debats en la 4a Convenció (2015) es continuen enfocant en la lluita contra els estereotips i els prejudicis, ja que aquesta qüestió és essencial per tal d'aconseguir una igualtat en el tracte. Es té en compte per primera vegada el concepte de la doble discriminació que pateixen les persones grans, que s'explica, d'una banda, a través dels factors derivats de l'edatisme (la discriminació per raó d'edat) i, d'altra banda, a través dels prejudicis derivats de condicions socials com el gènere, l'orientació sexual o la dependència, entre d'altres. En aquest sentit, s'apunta que cal continuar incidint en la detecció i la resposta a aquestes situacions.

Amb el desenvolupament de la **5a Convenció Les veus de les persones grans (2019)**, les preocupacions principals que es van detectar en l'àmbit dels drets van ser l'increment de les desigualtats, la pèrdua de drets socials i les condicions laborals generadores de precarietat, que van emmarcar el debat en la necessitat de treballar per garantir un envelliment amb drets i més protecció social al llarg de la vida. Una qüestió abordada en l'agenda de treball d'aquest àmbit va ser la necessitat d'establir aliances generacionals i treballar en la defensa dels drets socials del conjunt de la ciutadania. De la mateixa manera, en aquesta 5a Convenció (2019), es van continuar desenvolupant estratègies per tal de combatre els rumors i els estereotips que afavoreixen l'edatisme i altres formes de discriminació envers la gent gran, així com al llarg de les edicions de les convencions s'ha continuat impulsant la divulgació de les diverses actualitzacions del "Document obert de drets i llibertats de les persones grans".

A continuació, s'exposen les propostes d'actuació que s'han plantejat per aquest àmbit en cadascuna de les edicions de les convencions, així com les respostes i accions que han dut a terme al respecte tant el mateix Consell Assessor de la Gent Gran com l'Ajuntament de Barcelona.

3.1. Propostes i respostes en l'àmbit de la igualtat i dels drets de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 1a Convenció (2003)

-
- Difondre a tota la ciutadania el “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència”.
  - Distribuir aquest document per llocs on es pugui impulsar la cooperació intergeneracional i en tots aquells centres que formin personal especialitzat en l’atenció de persones grans.
  - Promoure que les persones grans interioritzin el Document obert i que se’l facin seu. Les persones amb dependència tenen el dret i la llibertat d’escollir i se’ls ha de facilitar el dret a participar.
  - Crear un punt de recollida de totes les queixes sobre els drets que es vulnerin.
  - Actualitzar i revisar el Document en tot moment, per tal de poder incloure-hi qualsevol novetat.

Respostes 2003-2007

Desenvolupar el **Projecte Pòster** per tal de divulgar, per part de les mateixes persones grans, els seus drets i llibertats, tenint com a eina de referència el “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència”. En aquest projecte s’hi van implicar els consells de gent gran dels districtes i les entitats de gent gran de la ciutat.

- El projecte es va iniciar amb la redacció d’un fullet informatiu que fos llegible i manejable tant per a les persones grans com per a les persones del seu entorn.
- Es va crear un equip de persones grans que, amb el suport tècnic del projecte, es va encarregar d’impulsar-lo, i que col·laborava en les sessions informatives dutes a terme.
- Es va complementar el projecte amb un cicle de conferències jurídiques per a les persones grans que es realitzaven en casals i espais de gent gran municipals.

3.2. Propostes i respostes en l'àmbit de la igualtat i dels drets de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 2a Convenció (2007)

- Crear nous mecanismes per donar a conèixer el “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència” entre les mateixes persones grans. Cal continuar organitzant activitats com ara xerrades i cinefòrums a les entitats de persones grans, casals, centres cívics, etc.
- Penjar el “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència” a internet i aconseguir que tingui més difusió en la societat.
- Conscienciar les persones grans i les seves famílies, a través de les xerrades de difusió del Document obert, de la problemàtica dels maltractaments a les persones grans.
- Comemorar el Dia contra els Maltractaments a les Persones Grans (15 de juny).
- Donar a conèixer i fer sessions de treball sobre el Document obert amb els professionals de l'atenció a les persones grans, tant de l'àmbit sanitari com d'atenció social, i d'altres professionals de l'advocacia i del sector bancari.
- Difondre el Document obert als centres de formació de professionals de l'atenció a les persones grans i vetllar perquè formi part tant del procés de formació dels futurs professionals com de la formació continuada.
- Recomanar a les entitats de gent gran que incloguin els drets i les llibertats de les persones grans amb dependència i els maltractaments en les activitats que porten a terme amb escoles i instituts.
- Prendre consciència, per part de les persones grans, dels seus drets i denunciar-ne la vulneració.

Respostes 2007-2011

Elaborar, durant l'any 2007, **la primera actualització del “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència”**, i desplegar-ne una campanya de difusió que comprenia activitats com ara els **Cinefòrums sobre drets i llibertats de les persones grans amb dependència**.

Establir com a qüestió fonamental el reconeixement de la persona com a subjecte de drets en l'accés universal als serveis en condicions d'igualtat, amb dignitat, amb dret a rebre atenció personalitzada i a participar activament en el seu propi pla d'atenció.

3.3. Propostes i respostes en l'àmbit de la igualtat i dels drets de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 3a Convenció (2011)

- Impulsar espais innovadors de diàleg i relació entre generacions en les iniciatives de l'Any Europeu de l'Envel·liment Actiu i la Solidaritat entre Generacions que se celebraria el 2012.
- Emprendre iniciatives per tal de lluitar contra la imatge negativa, els prejudicis i la discriminació envers les persones grans, amb especial atenció a aquelles que viuen situacions de risc d'exclusió.
- Defensar la necessitat d'autoreivindicar-se contra els prejudicis sobre l'envelliment i mostrar les capacitats de les persones grans.
- Sensibilitzar les persones grans per tal d'evitar que els prejudicis sobre l'homosexualitat continuïn sent un factor d'exclusió social.
- Lluitar contra el maltractament que pateixen algunes persones grans, fent una crida amb el lema "Evitar el maltractament ens toca a tots", i dur a terme accions de sensibilització sobre aquesta problemàtica des de les entitats, a més de posar en marxa mesures específiques com ara un número de telèfon d'informació.

Respostes 2011-2015

- Dur a terme, l'any 2011, la **segona actualització del "Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència"**, després d'un procés de treball en el qual van participar el Consell Assessor de la Gent Gran i el Grup de treball de Gent Gran del Consell Municipal de Benestar Social, a més d'un espai de participació obert al conjunt de la ciutadania.
- Reeditar, l'any 2013, el "Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència" i **incorporar-hi l'enfocament del bon tracte** com a necessitat prèvia per fer viables la resta de drets.
- Adherir la ciutat de Barcelona a l'Any Europeu de l'Envel·liment Actiu i la Solidaritat entre Generacions (2012). Es va desenvolupar un programa, en el qual va participar el Consell Assessor de la Gent Gran d'una forma molt activa i s'hi van inscriure més de 200 entitats ciutadanes, amb el compromís de contribuir a **projectar una imatge de les persones grans més real i amb menys prejudicis**, així com de promoure els valors de l'Any Europeu de l'Envel·liment Actiu més enllà del 2012. El CAGG va manifestar la seva satisfacció pels resultats obtinguts.

- Aprovar, l'any 2013, la “**Mesura de Govern per promoure el bon tracte a les persones grans i millorar la prevenció i l'abordatge de les situacions de maltractament que es puguin produir a la ciutat**”.
- Dur a terme la campanya i les **accions de sensibilització i lluita contra els estereotips i els prejudicis** promogudes per la Mesura de Govern per promoure el bon tracte a les persones grans, com ara:
  - El treball del Grup de persones grans del Consell Municipal LGTBI per combatre les discriminacions i prejudicis cap a aquest col·lectiu.
  - Les iniciatives impulsades per l'Estratègia Antirumors i els tallers que es van portar a terme als casals de la gent gran. → Amb la col·laboració del CAGG
- Incrementar el suport als projectes i accions de sensibilització que contribuïen a fomentar el bon tracte a les persones grans.
- Dur a terme **xerrades als casals de gent gran**, impartides per advocats i advocades especialitzats vinculats als centres de serveis socials, per informar sobre les mesures de prevenció i protecció jurídica davant del maltractament a les persones grans.
- Posar en marxa **formacions adreçades a professionals de serveis socials i de salut** per a la detecció, prevenció i abordatge del maltractament a les persones grans.

3.4. Propostes i respostes en l'àmbit de la igualtat i dels drets de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 4a Convenció (2015)

-
- Impulsar l'elaboració d'un pla estratègic que promogui la cultura del bon tracte i la tolerància zero davant les situacions de maltractament de persones grans.
  - Continuar desplegant el *Protocol d'actuació davant el maltractament a les persones grans* com a eina per orientar les actuacions de professionals i afavorir un treball multidisciplinari.
  - Afavorir l'empoderament de les persones grans, mitjançant recursos i eines necessàries perquè coneguin els seus drets i puguin fer front a possibles situacions de discriminació.
  - Treballar per donar més visibilitat a les persones grans en situació de dependència i millorar-ne les oportunitats d'envellir en més bones condicions, respectant-ne els desitjos i l'autonomia.
  - Desplegar iniciatives que afavoreixin el respecte a les persones grans LGTBI i en promoguin la participació en equipaments i serveis específics per a gent gran, així com assegurar que en els serveis d'atenció i equipaments residencials se sentin segures i respectades per la seva orientació sexual i identitat de gènere.
  - Afavorir una imatge social de les persones grans, sobretot de les dones, que ajudi a posar fi al conjunt de prejudicis, estereotips negatius i discriminacions que pateixen per raó de la seva edat.
  - Continuar promovent la divulgació del contingut del "Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb dependència", elaborat pel Consell Assessor de la Gent Gran.
  - Treballar des del moviment participatiu de les persones grans per revertir el greuge ocasionat per la manca o endarreriment de les actuacions a causa de la pèrdua de drets socials a conseqüència de la crisi.

Respostes 2015-2019

- **Revisar i actualitzar, l'any 2019, el "Document obert de drets i llibertats de les persones grans"**, realitzant en aquest cas una nova versió que obria l'enfocament a totes les persones grans, mantenint una especial atenció a les persones grans amb dependència.
- **Establir aliances de treball amb noves organitzacions**, que van passar a ser membres del Consell, com ara la Plataforma Unitària de la Gent Gran de Catalunya.

Emetre una **“Declaració sobre el sistema de pensions”**, aprovada el 12 de gener de 2017 pel Consell i el 24 de febrer de 2017 pel Plenari del Consell Municipal.

Implantar el projecte **“Soc gran, i què?”**, una iniciativa impulsada pel CAGG amb l’objectiu de qüestionar i desmuntar estereotips i prejudicis que poden patir les persones grans per raó d’edat. Cal ressaltar els resultats positius que va tenir aquest projecte d’àmbit ciutat, que comprenia diverses actuacions participatives, també algunes que es van dur a terme en diferents barris i districtes.

Desplegar la línia estratègica **“Contra el maltractament, bon tracte”**, que pretenia continuar sensibilitzant la ciutadania en la millora de la prevenció i l’abordatge de les situacions de maltractament envers les persones grans, així com orientar les actuacions dels i les professionals. Pel que fa a la prevenció, la cultura del bon tracte es treballava des de quatre àmbits: “Desmuntem estereotips”, “Fem front a la solitud no volguda”, “Per una ciutat amigable” i “Cuidem la persona que cuida”. Quant a la detecció i l’abordatge, cal destacar les accions següents:

- Desenvolupar un **Protocol d’actuació davant el maltractament a les persones grans**.
- Realitzar una recerca aplicada per avaluar el funcionament del protocol i poder formular propostes de millora.

Crear el **Centre LGTBI de Barcelona**, un espai de referència amb l’objectiu d’informar, sensibilitzar, orientar i fer atenció directa, en coordinació amb les entitats i l’Administració. Es van desplegar iniciatives per afavorir el respecte i la participació de les persones grans amb orientacions i identitats de gènere diverses.

3.5. Propostes i respostes en l'àmbit de la igualtat i dels drets de les persones grans (2003-2023)

Propostes de la 5a Convenció (2019)

-
- Posar en marxa noves estratègies de difusió del “Document obert de drets i llibertats de les persones grans amb especial atenció a les persones grans amb dependència”.
  - Reconèixer la contribució social i les aportacions que les persones grans fan al conjunt de la societat i donar-los visibilitat.
  - Treballar per crear i enfortir aliances entre generacions en l'àmbit familiar, veïnal, comunitari i polític, promovent projectes comunitaris de cohesió social.
  - Lluitar contra la discriminació i trencar estereotips com que les persones grans són una càrrega social, que el jovent és passiu o que les persones migrades reben més ajudes socials.
  - Promoure un pla estratègic en favor de la cultura del bon tracte i la tolerància zero als maltractaments cap a les persones grans, impulsant xarxes de col·laboració entre el veïnat, els serveis d'atenció a domicili, els comerços i els centres d'atenció primària, i desenvolupant els protocols contra els maltractaments a les persones grans.
  - Fer una crida a les diferents administracions a exercir una defensa activa dels drets de la ciutadania, a combatre les desigualtats socials i a implementar de forma innovadora mesures de protecció que donin respostes a les problemàtiques socials i econòmiques al llarg de la vida.
  - Desplegar mesures per facilitar l'accés als ajuts disponibles i la comprensió de la informació, i dissenyar recursos per acompanyar les persones grans en la realització de gestions.

Respostes 2019-2023

Un cop acabada la 5a Convenció Les veus de les persones Grans (2019), el Consell Assessor de la Gent Gran va elaborar el seu **Pla de treball (2019-2023)**, en què es proposaven tota una sèrie d'objectius en matèria de drets de les persones grans. No obstant això, l'impacte de la pandèmia de la covid-19 va requerir ajustar i incorporar noves demandes i reptes de futur. Qüestions en relació amb els drets de les persones grans que preocupaven des de feia anys es van veure agreujades arran de la situació de la pandèmia, com ara la **discriminació per raó d'edat, la diversitat de necessitats de les persones grans, el sistema de pensions i ingressos dignes i la necessitat d'establir protocols per a futures situacions de crisis sanitàries**. Les principals actuacions implementades en aquest àmbit al llarg d'aquests darrers anys, tant per part de l'Administració municipal com pel Consell Assessor de la Gent Gran, van ser les següents:

- Elaboració del “Decàleg d’eixos i propostes de les persones grans davant les crisis de la covid-19” (2020, actualitzat el 2021).
- Revisar i actualitzar el “Document obert de drets i llibertats de les persones grans, amb especial atenció a les persones grans amb dependència”, amb data de setembre de 2021.
- **Continuar amb l’activitat ordinària del Consell** malgrat la situació de pandèmia i els confinaments, i obrir nous espais de reflexió i debat sobre temes diversos, tal com es va recollir en el document “Les veus de les persones grans davant la covid-19. Grups de treball del CAGG” (abril-juny del 2020). Es van realitzar sessions analitzant el present i el futur de les residències, es van abordar qüestions sobre edatisme i mitjans de comunicació i també sobre l’atenció a la dependència.
- Definir una sèrie de propostes amb motiu de l’elaboració del “**Pla Barcelona Interculturalitat 2021-2030**”, entre les quals destaquen aportacions en relació amb els equipaments socioculturals municipals de proximitat, com per exemple biblioteques, centres cívics, casals de gent gran, casals de barri, entre d’altres. Es va donar suport a la incorporació de la perspectiva intercultural al conjunt d’activitats que es realitzen en aquests espais.
- Iniciar una col·laboració amb l’**Oficina per la No Discriminació i amb el Centre de Recursos en Drets Humans**, per tal de fer front a les discriminacions per motiu d’edat. Cal posar èmfasi en les accions següents:
  - La participació del CAGG a la Taula d’Entitats de l’Observatori de les discriminacions, fet que va permetre **incorporar un apartat sobre edatisme** a l’*Informe de l’Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2021 (2022)*.
  - Durant el 2022, es van realitzar diverses sessions de treball sobre edatisme i drets humans.
- Sumar-se al **Moviment per Aturar el Maltractament a les Persones Grans**, format per diverses entitats, administracions i altres agents, i participar activament en els seus grups de treball, jornades i altres accions.
- Elaborar, l’any 2020, una **carta adreçada a l’Associació de Banca i a l’Associació d’Usuaris/es de Bancs i Caixes**, en relació amb la qüestió de la bretxa digital en les persones grans, on s’instava els bancs i caixes a revisar els seus protocols d’atenció a les persones, amb l’objectiu de recuperar l’atenció personalitzada sobretot a persones grans o vulnerables.
- Traslladar a l’Ajuntament, l’any 2021, la declaració “**Bretxa digital en l’atenció per part d’entitats bancàries: per uns serveis amigables**”, en la qual s’adjuntava la carta enviada a l’Associació de Banca i a l’Associació d’Usuaris/es de Bancs i Caixes, i es demanava que des de l’Ajuntament es requerís a les entitats bancàries que treballessin en la línia que es reclamava en la carta esmentada.
- Participar, entre l’any 2022 i principis del 2023, en diversos grups i sessions de treball per tractar la qüestió de la bretxa digital i la banca.
- Impulsar l’elaboració del llibre **Les dones del mocador verd. La lluita per unes pensions de viduïtat dignes. Història de l’Associació Ciutadana pels Drets de les Dones**, juntament amb aquesta entitat, membre del Consell. El CAGG va participar en l’elaboració dels continguts tant pel que fa a la contextualització del document com a l’epíleg, reflexionant entorn de la dignificació de les pensions de viduïtat.
- Dur a terme el “**Procés d’identificació d’actuacions per fer front a l’impacte que la covid-19 ha tingut en la vida quotidiana de les persones grans**” (l’informe de resultats del qual data de juliol del 2022), com a resultat del qual es proposaven diverses actuacions, d’entre les quals destaquen les següents:

- Impulsar estratègies de ciutat contra l'edatisme promovent campanyes comunicatives.
- Promoure el bon tracte i els drets de les persones grans, organitzant sessions formatives i tallers per sensibilitzar les persones grans en matèria de drets, potenciant protocols de bon tracte a residències i pisos assistits i habilitant espais de denúncia en casos de maltractament.
- Posar en marxa iniciatives i activitats intergeneracionals per trencar amb els estereotips envers les persones grans.

L'informe de resultats del “Procés d'identificació d'actuacions per fer front a l'impacte que la covid-19 ha tingut en la vida quotidiana de les persones grans” (juliol del 2022) també exposa diverses propostes que en van sorgir en relació amb el fet de prevenir i reduir la bretxa digital en les persones grans, com ara simplificar els tràmits i gestions digitals de l'Administració local, oferir espais i professionals de referència per donar suport i ajuda a les persones grans per a la realització de tràmits, i desenvolupar accions per augmentar les competències digitals de les persones grans. En relació amb aquestes propostes, i tal com va quedar recollit en el darrer informe de seguiment del Pacte per Barcelona (2022), **l'Ajuntament va incrementar l'oferta gratuïta en coneixement de les tecnologies com un dret de ciutadania.**

- El gener del 2021 es va presentar l'informe *Diagnosi de la bretxa digital a Barcelona*.
- Es va posar en marxa un nou equip d'Agents TIC per assessorar i ajudar a fer tràmits digitals a persones no avesades en l'ús de les noves tecnologies.
- Es va inaugurar el nou Cibernàrium a Nou Barris, que ha permès ampliar la formació tecnològica gratuïta en un dels districtes de la ciutat amb indicadors socioeconòmics inferiors a la resta de Barcelona.

Impulsar **programes d'accés a la cultura**, sobretot per aquells sectors de la població més vulnerables o en risc d'exclusió social, tal com queda recollit en l'informe de seguiment del Pacte per Barcelona (2022). En aquest sentit, es van realitzar actuacions com les següents:

- Aprovar la Mesura de Govern de Drets Culturals amb l'impuls del pla “**Fem cultura!**”, amb la finalitat d'assegurar l'accés a la cultura, la participació i el dret a contribuir a la vida cultural de la ciutat. Aquest pla es desplega fins l'any 2023.
- Impulsar a les residències municipals de persones grans el projecte “**El museu s'apropa**”, que va permetre acostar quatre museus de Barcelona a persones grans que han tingut dificultats per gaudir de la vida cultural de la ciutat. Es va desenvolupar gràcies a la col·laboració d'aquests museus i del programa **Apropa Cultura**.

Elaborar i publicar la “**Guia bàsica de consum per a les persones grans**”, promoguda per l'Oficina Municipal d'Informació i Atenció a les Persones Consumidores (OMIC). Es tracta d'una guia de consum amb informació i recomanacions, per ajudar les persones grans, el seu entorn i tota la ciutadania a conèixer els seus drets en consum. → Cal destacar la participació del CAGG en l'elaboració d'aquesta guia.

---

4. **Polítiques urbanes pel dret a la ciutat**

**(Habitatge, mobilitat i accessibilitat en l'espai públic
des de la perspectiva de les persones grans)**

Un altre eix d'actuació per part del Consell Assessor de la Gent Gran és el referent a les polítiques pel dret a la ciutat de les persones grans, on es poden englobar qüestions com l'habitatge, la mobilitat i l'accessibilitat en l'espai públic. El Consell ha tingut present des dels seus inicis incidir en aquests aspectes tan rellevants pel que fa al conjunt de la població, i en especial per a les persones grans. En aquest sentit, defensa per a la ciutat de Barcelona la necessitat d'articular unes polítiques urbanes que reconeixin el territori no només com un espai físic, sinó també com un espai de relacions socials i col·lectives.

Pel que fa a la **1a Convenció Les veus de la gent gran de Barcelona (2003)** i a la **2a Convenció (2007)**, les qüestions al voltant de l'habitatge, la mobilitat i l'accessibilitat no van estar configurades com un àmbit específic d'actuació, sinó que es van posar en relleu de forma interrelacionada amb altres eixos d'actuació en l'agenda de treball. D'aquesta manera, en la 1a Convenció (2003) es va posar èmfasi en les polítiques de mobilitat a través d'impulsar la participació efectiva de les persones grans en processos participatius relacionats amb aquest àmbit concret i amb altres àmbits diversos. En referència a la 2a Convenció (2007), en els debats sobre la promoció de l'autonomia de les persones grans es destacava que calia continuar adaptant els espais públics de la ciutat, el transport públic, els equipaments socials, etc., a les necessitats de les persones grans amb mobilitat reduïda, ja que aquest fet implicaria una millora en la qualitat de vida del conjunt de la ciutadania, i en especial d'aquest sector de la població.

Va ser amb el desenvolupament de la **3a Convenció Les veus de la gent gran de Barcelona (2011)** que les qüestions relacionades amb l'habitatge, la mobilitat i l'accessibilitat envers les persones grans van adquirir una rellevància més notòria, ja que aquests àmbits es van estructurar com a dimensions específiques d'actuació. En primer lloc, es va configurar l'àmbit sobre mobilitat i transport, entesos com a aspectes fonamentals per al bon funcionament de la ciutat i per a la qualitat de vida del conjunt de la ciutadania, sobretot per a les persones grans, ja que esdevenen elements necessaris per al manteniment de la seva autonomia i independència. D'aquesta manera, un dels objectius principals va ser potenciar l'ús del transport públic i millorar-ne l'accessibilitat per a les persones grans, en especial per a aquelles amb mobilitat reduïda. En segon lloc, es va fer referència a l'objectiu de convertir l'espai d'ús públic en un espai de convivència per al conjunt de la població i, en particular, es va voler evidenciar que la configuració de l'espai urbà i dels elements que el componen poden determinar l'ús que en poden fer les persones grans. En aquest sentit, s'apostava per una transformació de l'espai públic de la ciutat fent-lo més accessible, amigable, sostenible i bonic per a tothom, tot preservant el patrimoni arquitectònic de la ciutat de Barcelona. D'altra banda, també es va posar el focus en la qüestió de l'habitatge, que es va configurar per primera vegada com una dimensió específica d'actuació en aquesta 3a Convenció. En aquest sentit, es reclamava el dret a l'habitatge vinculat a la dignitat de les persones i es reivindicava que les persones grans tenen dret a decidir on volen viure mentre els sigui possible, i a disposar dels serveis de proximitat de qualitat que els siguin necessaris. Cal fer palès que el Consell Assessor de la Gent Gran sempre ha posat un èmfasi especial en la problemàtica relacionada amb l'habitatge que afecta les persones grans, i ha participat, des dels seus inicis, d'una forma activa en el seguiment de la política d'habitatge de la ciutat.

Al seu torn, a la **4a Convenció Les veus de les persones grans (2015)** es va continuar apostant per configurar un espai de treball i actuació referent a la vida quotidiana de les persones grans en el qual s'engloben les polítiques urbanes. Tot i reconèixer els progressos desenvolupats pel que fa a les polítiques de mobilitat i accessibilitat en l'espai públic, s'instava a continuar treballant en una millora en la resposta a les necessitats i dificultats que s'observaven en el transport públic i en determinats espais de la ciutat. D'altra banda, es continuava tenint l'objectiu primordial de treballar per construir una ciutat per a totes les edats, amigable per a tothom, reivindicant el dret a un habitatge digne, així com defensant que les persones grans tinguin dret a escollir el lloc de vida fins que els sigui possible, ja que la qualitat de vida i el benestar de les persones grans han de ser entesos com a elements centrals de la ciutat de Barcelona.

Respecte a la **5a Convenció Les veus de les persones grans (2019)**, l'àmbit d'actuació en relació amb les polítiques urbanes es va estructurar en diversos espais de treball. Pel que fa a les polítiques de mobilitat i accessibilitat en l'espai públic, incorporades en l'eix d'actuació sobre participació, ciutat, vida quotidiana i diversitat, es van abordar amb l'objectiu de continuar millorant les condicions de mobilitat i accessibilitat en l'espai públic: adaptació de les voreres amb espais per caminar amb seguretat, instal·lació d'escales mecàniques per millorar l'accessibilitat als barris i un transport públic per donar resposta a les necessitats d'accessibilitat, seguretat i de tracte envers les persones grans. Així doncs, es va continuar reclamant un sistema de mobilitat i transport i un espai públic que tingués en compte les persones grans, incloent en l'agenda de treball aspectes rellevants pel que fa a la seguretat, l'accessibilitat i l'atenció a les necessitats d'aquest sector de la població. Pel que fa a les polítiques d'habitatge, incorporades tant en l'eix d'actuació sobre envellir amb drets com en l'eix referent a envellir amb dignitat, es continuava reclamant el dret a l'habitatge per a tota la ciutadania, aplicant mesures polítiques com ara ampliar el parc d'habitatge social disponible. En aquest àmbit es va aprofundir també en l'anàlisi sobre la implementació de models d'habitatges alternatius, apostant per solucions com els habitatges amb serveis, sobretot per a les persones grans i en particular per a aquelles en una situació de dependència o vulnerabilitat.

Seguidament, es presenten les principals propostes formulades en l'àmbit de les polítiques urbanes en cadascuna de les diverses edicions de la Convenció, així com les actuacions desenvolupades en resposta a aquestes, tant des del Consell Assessor de la Gent Gran com des de l'Administració municipal.

4.1. Propostes i respostes en l'àmbit de les polítiques urbanes pel dret a la ciutat (2003-2023)

Propostes de la 1a i de la 2a Convenció (2003 i 2007)

-
- Impulsar la participació efectiva de les persones grans en els processos participatius relacionats amb l'àmbit de les polítiques urbanes.
  - Continuar adaptant els espais públics de la ciutat, el transport públic, els equipaments socials, etc., a les necessitats de les persones grans amb mobilitat reduïda per promoure'n l'autonomia.

Respostes 2003-2011

- **Ampliar els habitatges amb serveis per a les persones grans**, per a persones autònomes amb problemes d'habitabilitat en els seus domicilis particulars o per a aquelles persones que necessitessin algun tipus de suport.
- Aprovar el **“Règim intern dels habitatges amb serveis per a la gent gran”** per tal d'adequar les normes de convivència dels habitatges amb serveis.

4.2. Propostes i respostes en l'àmbit de les polítiques urbanes pel dret a la ciutat (2003-2023)

Propostes de la 3a Convenció (2011)

Mobilitat i transport

- Avançar en la millora de la mobilitat i l'adaptació del transport públic a les necessitats de les persones grans, especialment del transport subterrani, i augmentar-ne la freqüència de pas, sobretot el cap de setmana: "La mobilitat, el respecte i la seguretat han de caminar plegats".
- Revisar els criteris econòmics d'accés i incorporar el transport de rodalia a la Targeta Rosa com a element facilitador de la mobilitat de les persones grans.
- Sensibilitzar els conductors i les conductores, els vianants i la ciutadania en general sobre les necessitats de la gent gran, així com sensibilitzar les persones grans per tal que defensin els seus drets d'una manera activa.

Accessibilitat i espai públic

- Garantir que la renovació de l'espai públic mostri una sensibilitat tant estètica com funcional, i que generi identitat de barri; amb un mobiliari urbà còmode, bonic i amb una dotació adequada de serveis (lavabos, bancs, etc.).
- Continuar la millora de l'accessibilitat en l'espai públic, eliminant, en la mesura que es pugui, escales i desnivells per instal·lar-hi elevadors, cintes o escales mecàniques.
- Treballar decididament per la prevenció d'accidents en la via pública millorant l'estat del paviment i fent compatibles els drets dels vianants i l'ús de la bicicleta, garantint així un espai públic còmode i segur per a les persones grans.
- Fomentar l'ús dels parcs i la resta d'espais a l'aire lliure amb iniciatives culturals i d'activitat física: "Cultura i exercici a l'aire lliure fan l'envelliment més saludable".
- Treballar perquè els comerços del barri estiguin adaptats a les necessitats de les persones grans, amb el lema "Botigues i establiments ens fan la vida més còmoda".

Habitatge

- Continuar desplegant les polítiques iniciades i ampliar l'oferta d'habitatges amb serveis i d'habitatge protegit per a les persones grans. Ampliar els ajuts per a l'adaptació i la millora de l'habitatge, per a la instal·lació d'ascensors i per al lloguer.
- Lluitar contra l'assetjament immobiliari que pateixen moltes persones grans i garantir que disposin de la informació i el suport necessaris.

- Fer arribar a les persones grans el missatge “Adaptar la teva llar és fer-te la vida més segura i còmoda!” mitjançant accions divulgatives comprensibles i pràctiques que ofereixin informació sobre els ajuts disponibles i les funcions de les oficines d’habitatge.
- Promoure la creació de grups en les entitats i centres de persones grans que ofereixin informació sobre qüestions relacionades amb l’habitatge. Fomentar el treball en xarxa entre entitats interessades en temes d’habitatge.

Respostes 2011-2015

- Participar i fer aportacions en el **desplegament dels habitatges amb serveis per a les persones grans** en qüestions relacionades amb el disseny dels habitatges, en la definició dels criteris d’accés i en el seguiment dels processos d’adjudicació.
- Col·laborar amb TMB en els processos participatius amb motiu del desplegament de la Nova Xarxa de Bus i en el projecte **“Ens mou la gent gran”**.
- Elaborar el *Pla municipal per a les persones grans 2013-2016*, que tenia com a un dels seus objectius continuar potenciant l’accessibilitat al transport públic de les persones grans, adequant el títol de la Targeta Rosa a les necessitats de mobilitat i revisant els seus criteris d’accés. En aquest sentit, cal destacar el **conveni signat el 2015 entre l’Ajuntament de Barcelona i Transport i Mobilitat** de l’Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB), mitjançant el qual s’amplaven els criteris econòmics d’accés a la Targeta Rosa.
- Posar en marxa les campanyes de difusió **“12 consells de mobilitat per a la gent gran” i “Gràcies per pensar en mi”**, orientades a promoure la seguretat a l’espai públic i a la prevenció d’accidents.
- Incrementar la promoció d’activitats i circuits oberts a l’aire lliure per a les persones grans per promoure l’envelliment actiu. Continuar millorant l’accessibilitat en l’espai públic a través de la instal·lació de rampes i escales mecàniques en diversos barris, i millorar la regulació de l’ús de la bicicleta en els espais compartits amb vianants.
- Implementar el programa **“Baixem al carrer”**, amb l’objectiu d’ajudar les persones grans amb mobilitat reduïda a sortir al carrer i realitzar activitats. Es va iniciar al barri del Poble-sec i posteriorment es va desplegar a altres zones de Barcelona.
- Desenvolupar iniciatives vinculades a fer dels comerços i establiments uns espais més amigables amb les persones grans. Un exemple va ser la campanya d’adhesió d’establiments al programa **Radars**, a partir de la qual es teixia una col·laboració entre comerços i Administració per detectar les necessitats de les persones grans i evitar situacions de soledat i aïllament. En aquest sentit, cal destacar el conveni que l’Ajuntament de Barcelona va signar amb el Col·legi de Farmacèutics en el marc del programa Radars.
- Inaugurar **4 promocions d’habitatges amb serveis per a les persones grans** i obrir una nova convocatòria per a noves promocions en procés de construcció i adjudicació.
- **Ampliar tant l’habitatge de lloguer social com els ajuts econòmics al lloguer.** L’Àrea de Qualitat de Vida va incrementar el fons econòmic destinat a atendre famílies amb deutes d’habitatge i a subvencionar el cost del lloguer a persones i famílies amb ingressos molt reduïts, així com al manteniment d’habitatges.
- Informar i assessorar, des de les oficines d’Habitatge, sobre l’adaptació dels habitatges i el programa d’ajuts tècnics per a l’adaptació de la llar com un complement del servei d’ajuda a domicili.

-
- Les oficines d'Habitatge van posar en funcionament un servei de mediació entre persones propietàries i llogateres, i van ampliar les hores d'atenció i assessorament jurídic.
  - L'Institut Municipal de Serveis Socials va continuar finançant **els programes d'adaptació funcional de la llar** de les persones grans, i el Consorci de l'Habitatge va continuar finançant els ajuts destinats a la instal·lació d'ascensors.

4.3. Propostes i respostes en l'àmbit de les polítiques urbanes pel dret a la ciutat (2003-2023)

Propostes de la 4a Convenció (2015)

- Continuar amb la construcció d'habitatges amb serveis com a model més eficaç per fer front als problemes relacionats amb l'habitatge que pateixen les persones grans i revisar les condicions d'accés per adequar-les a les necessitats de serveis complementaris que necessiten les persones grans per viure de manera independent.
- Promoure actuacions que contribueixin a millorar la vida quotidiana de les persones grans que viuen a casa seva, afavorint recursos específics per a la instal·lació d'ascensors i millores de la llar.
- Impulsar des de les oficines d'Habitatge més coneixement i informació de les condicions en què es troben els habitatges ocupats per les persones grans i especialment les persones de més de 80 anys.
- Impulsar experiències pilot de caràcter comunitari que afavoreixin la posada en marxa de noves solucions habitacionals satisfactòries per a les persones grans en les diferents etapes de l'envelliment.
- Afavorir iniciatives que facilitin a les persones grans un ús més freqüent i còmode del transport públic a la ciutat, amb actuacions que prevegin aspectes relacionats amb l'accessibilitat, la informació i el bon tracte.
- Desplegar mesures en l'àmbit de l'espai públic que afavoreixin i donin visibilitat a la necessitat de fer de Barcelona una ciutat més amigable envers les persones grans, en aspectes com:
  - Facilitar la mobilitat de les persones grans amb la instal·lació de més bancs i llocs de descans a l'espai públic i afavorir l'ús de lavabos d'accés públic.
  - Promoure projectes que reconguin i fomentin l'ús compartit de l'espai públic, a través d'iniciatives diverses per reforçar la socialització, la interacció i els usos del temps en comunitat de les persones grans i de la ciutadania en general.
  - Vetllar perquè l'espai públic de la ciutat sigui un espai segur per a les persones grans, i per al conjunt de visitants, en especial pel que fa a impediments causats per bastides, vorades, vetlladors o elements del mobiliari urbà.
  - Promoure iniciatives com l'establiment i comerç amic, amb la implicació de diferents actors.
  - Participar més activament en la Xarxa Internacional de Ciutats Amigables que promou l'Organització Mundial de la Salut (OMS).

Respostes 2015-2019

- Formular un **“Posicionament sobre les situacions negatives que afecten les persones grans residents en centres residencials”**, el juny de 2017. Comparèixer davant la Comissió de Treball, Afers Socials i Famílies del Parlament de Catalunya, el 14 de novembre de 2018, per tal d'informar sobre la situació de les residències per a persones grans de Barcelona.
- Reivindicar equiparar la ràtio de places residencials públiques a Barcelona al nivell de Catalunya.
- Aprovar, durant l'any 2016, un **“Document de Bases per a un projecte de Comerç Amigable: Guia de Recomanacions”**, perquè servis de base per a l'elaboració d'un **Projecte de comerç amigable amb les persones grans de Barcelona**.
- Elaborar el **Pla pel dret a l'habitatge de Barcelona 2016-2025 (PDHB)**, amb l'objectiu principal de garantir la funció social de l'habitatge i avançar en la construcció d'un servei públic d'habitatge que doni resposta a les demandes de la ciutadania.
- Planificar un **increment de places en els habitatges amb serveis**. S'havien construït 178 habitatges nous i es preveia construir-ne 767 més per a l'any 2022.
- Adaptar les residències i centres de dia públics al model d'atenció centrat en la persona. Des del CAGG es manifestava la importància de millorar en aquest aspecte.
- Desenvolupar programes per millorar l'habitabilitat de les cases, com per exemple els **ajuts per a les rehabilitacions i arranjaments a les llars**. Aquests programes solucionaven algunes mancances arquitectòniques del parc d'habitatge de la ciutat, sobretot en el cas de les llars de les persones grans, i eren un recurs important per millorar-ne l'accessibilitat i l'eficiència energètica.
- Posar en marxa propostes comunitàries i intergeneracionals com el programa **Viure i conviure**, dirigit per la Fundació Roure, amb la finalitat d'evitar la soledat no volguda de les persones grans i alhora donar resposta a les necessitats d'habitatge dels i les joves.
- Promoure alternatives d'habitatge digne i assequible, com el **cohousing o cohabitatge**, de manera que es mantingués la titularitat pública del sòl, s'impedís l'especulació amb l'habitatge, es garantis l'estabilitat en el temps dels usuaris/àries i es fomentés la gestió comunitària dels immobles.
- Elaborar el **“Pla de mobilitat urbana de Barcelona (PMU) 2019-2024”**, amb la finalitat d'avançar cap a una ciutat més amigable amb les persones grans en el sentit de millorar-ne la mobilitat, d'una banda, i reduir els impactes negatius de la contaminació acústica i atmosfèrica, de l'altra. El pla es va definir mitjançant una metodologia participativa, en què es van realitzar sessions sobre temàtiques concretes, una d'elles sobre gent gran amb la participació del CAGG.
- Impulsar, per part de TMB, la campanya de sensibilització **“Bon viatge i bon Karma!”**, que pretenia conscienciar els usuaris i les usuàries sobre la importància del respecte i la bona convivència al transport públic. Aquesta campanya donava resposta a una demanda de les persones grans de la ciutat de fer èmfasi en un comportament cívic dels usuaris i usuàries i de consideració en relació amb el compliment de la norma de respectar els seients reservats per a les persones amb dificultats de mobilitat o d'estabilitat.
- Redactar la mesura de govern per a l'elaboració del **Pla d'accessibilitat universal de Barcelona 2018-2026**. El mètode de planificació es va centrar en l'anàlisi de l'accessibilitat als serveis municipals i a la ciutadania, com ara serveis socials, culturals, sanitaris, educatius, transport, habitatge, comercials, esportius, espai públic i turístics. Es va realitzar una diagnosi participativa de l'estat de cada servei amb grups de persones amb diversitat funcional i es van elaborar unes recomanacions de millora per tal que siguin implementades.

- Dur a terme els **projectes CASBA i SASBA, Casc Antic i Sants Sense Barreres**, que estudiaven l'accessibilitat a l'espai públic i als comerços als barris del nucli antic, la Marina i Sants. La finalitat era millorar l'aprenentatge dels i les estudiants d'arquitectura en relació amb la temàtica, sensibilitzant els i les comerciants, tècnics/tècniques municipals i població en general sobre la importància de garantir l'accessibilitat a les persones amb diversitat funcional, proposant millores assolibles a comerciants i a l'Administració municipal per tal de buscar la forma més senzilla d'adaptar l'equipament o la via pública. En aquest sentit, es va generar la guia "**Fem accessible el nostre comerç**".

- Elaborar el **Pla de millora 2017-2021 del projecte Barcelona amigable amb les persones grans**, que identificava i recollia l'acció municipal en marxa o prevista per tal de millorar l'amigabilitat de la ciutat amb les persones grans. En el pla s'identificaven 5 línies estratègiques, 14 eixos temàtics i 299 actuacions en curs. El document es va nodrir de les aportacions de tècnics/tècniques i representants d'àrees i organismes de l'Ajuntament de Barcelona.
  - El Consell Assessor de la Gent Gran es va implicar també en la seva definició i desplegament.
    - La identificació de les qüestions clau per treballar en cadascuna de les línies estratègiques va sorgir dels resultats i conclusions dels espais de participació del CAGG, sobretot dels continguts del **Fòrum de les Veus de les Persones Grans "Cap a una Barcelona amigable amb les persones grans"**, realitzat l'any 2016.
    - L'elaboració d'aquest pla va generar un **posicionament del Consell Assessor de la Gent Gran**, formulat en la sessió de la Comissió Permanent del dia 30 de gener de 2018. En aquest document el CAGG evidenciava que el pla havia de recollir un seguit de propostes que s'havien formulat al llarg dels anys anteriors, i es donaven orientacions generals necessàries per al desplegament del Pla de millora. El CAGG també va redactar propostes de noves actuacions per a cada línia estratègica i temàtica que integrava el Pla de millora.
    - Aquest Pla pretenia ser un punt de partida analític **per construir el compromís de fer de Barcelona una ciutat amigable amb les persones grans**, entenent que és necessària la implicació de tots els agents socials per tal d'assolir aquest repte. Així doncs, es va elaborar el **Document de Bases "Compromís de Barcelona per l'amigabilitat amb les persones grans"**, que volia promoure un canvi cultural per tal que tothom pogués participar en la construcció d'una ciutat més atenta, receptiva, oberta a les necessitats, interessos i aspiracions de les persones en tot el seu cicle vital i, sobretot, en el procés d'envelliment.

4.4. Propostes i respostes en l'àmbit de les polítiques urbanes pel dret a la ciutat (2003-2023)

Propostes de la 5a Convenció (2019)

- Millorar les condicions de mobilitat i accessibilitat en l'espai públic, amb voreres, amb espais per caminar amb seguretat i amb la instal·lació d'escaleres i rampes mecàniques per millorar l'accessibilitat a peu als barris.
- Exigir un sistema de mobilitat i de transport públic que sigui amigable, segur i accessible.
- Situar l'Ajuntament, com a administració més pròxima, al capdavant de la defensa dels drets socials, del dret a l'habitatge i de la renda garantida, així com pal·liar les situacions més greus de desequilibri social.
- Incidir en la pobresa energètica, reforçant la difusió de les oficines i serveis municipals d'aquest àmbit, i fent un acompanyament a les persones que puguin necessitar-los.
- Incrementar el parc d'habitatge social disponible, impulsant solucions habitacionals al llarg del cicle de la vida i posant fre a l'especulació i a l'expulsió de veïns i veïnes.
- Continuar promovent nous habitatges amb serveis i desplegant models residencials alternatius.
  - Ampliant el nombre d'habitatges amb serveis disponibles, així com la varietat de serveis que inclouen, garantint que tots ells comparteixin uns mínims.
  - Fomentant models residencials alternatius, com els pisos compartits i el cohabitatge, especialment el que es proposa com a model cooperatiu i en cessió d'ús sobre sòl públic, que retornaria a la ciutat com a equipament útil per a moltes generacions.
- Promoure, amb la col·laboració de diversos agents públics i privats, el "Compromís de Barcelona per l'Amigabilitat amb les Persones Grans."

Respostes 2019-2023

Participar en les sessions de debat per l'elaboració del "Pla de mobilitat urbana 2024", i fer aportacions en diverses **sessions de grup de treball realitzades amb Transports Metropolitans de Barcelona (TMB)**, apostant per una mobilitat més equitativa, accessible i amigable amb totes les edats i també amb les persones grans.

Promoure el debat sobre alternatives d'habitatge i **incidir en la dimensió de la cura en les noves formes d'habitatge cooperatiu** amb accions com les que es van dur a terme en el procés de la 6a Convenció de Les veus de les persones grans.

- Participar, l'any 2022, en un **taller i entrevistes sobre la Xarxa de Refugis Climàtics de Barcelona** que organitzava el Col·lectiu Punt 6 en el marc d'un estudi al respecte. Es van identificar les necessitats quotidianes de les persones grans relatives als usos i la informació d'aquesta xarxa, formada per equipaments i espais públics habilitats per proporcionar condicions de confort tèrmic i evitar problemes de salut greus.
- Treballar per incrementar la relació amb les xarxes de ciutats amigables. En aquesta línia, es va participar en el III Encuentro de Ayuntamientos de la Red de Ciudades y Comunidades Amigables con las Personas Mayores, organitzat per l'Imsero, com a organisme que coordina la xarxa estatal d'acord amb l'OMS, que impulsa i coordina la xarxa a escala mundial.
- Avançar cap a un **nou model de mobilitat urbana basat en la proximitat**, donant un nou impuls a la mobilitat sostenible i reduint les emissions. En aquest sentit, s'ha promogut i prestigiat el transport públic, garantint-ne el finançament, millorant-ne l'accessibilitat, la freqüència i la connectivitat. Destaquen les aportacions següents:
  - Com a mesura per pal·liar els efectes de la pandèmia de la covid-19, durant el període 2021-2022 es va **congelar la tarifació del transport públic**.
  - Es va aprovar el "**Pla de mobilitat urbana de Barcelona 2024**", que conté un total de 60 línies d'actuació i més de 300 mesures per tal d'assolir una mobilitat més sostenible, segura i saludable.
  - Es van fer actuacions per reforçar i millorar el transport públic, com per exemple l'aprovació del **projecte Tram**, que unirà el tramvia de Glòries a Verdguer.
- Proposar-se com a objectiu dissenyar un **espai públic centrat en els vianants**, garantint l'accessibilitat universal a partir d'una implementació amigable amb les persones grans. El **Pla de Barris** va executar 15 intervencions a l'espai públic per a la millora de l'accessibilitat.
- Fer de l'habitatge una resposta econòmica, social i ambiental a la crisi. Cal destacar les línies d'actuació següents:
  - Construcció d'un **nou equipament al districte de Ciutat Vella**, pioner a Barcelona, que combina un casal per a les persones grans i allotjaments amb serveis col·lectius en un mateix edifici.
  - **Impuls de noves modalitats d'habitatge accessible** (habitatges amb serveis, pisos compartits, etc.) **per a les persones grans i persones amb discapacitats** que promouen l'autonomia personal.
  - Fins l'any 2023, s'hauran lliurat les claus de **475 habitatges amb serveis per a persones grans** de 6 promocions diferents, que se sumen als més de 1.400 que ja s'havien lliurat en promocions prèvies.
  - Es va signar un **conveni amb entitats socials per a 6 promocions de cohabitatge o habitatge cooperatiu, de les quals es reserven places per a persones grans i per a persones amb discapacitats intel·lectuals**.

Conclusions

Amb motiu de la commemoració dels **20 anys de Convencions Les veus de les persones grans** (2003-2023), i havent celebrat també recentment el **30è aniversari del Consell Assessor de la Gent Gran**, en el present informe s'ha fet balanç de la trajectòria de les aportacions que han fet les persones grans de la ciutat, a través de les convencions, a les polítiques d'envelliment i també d'altres àmbits, i de les accions que han dut a terme en resposta a aquestes propostes tant l'Ajuntament de Barcelona com el mateix Consell Assessor de la Gent Gran. En aquest sentit, les propostes formulades en cadascuna de les cinc edicions anteriors de les convencions, agrupades en els diferents eixos d'actuació en què han mostrat més interès les persones grans (participació; benestar social, emocional i cures; igualtat i drets, i polítiques urbanes pel dret a la ciutat), així com les àmplies respostes que s'han presentat en aquest informe, evidencien l'enorme tasca desenvolupada pel Consell Assessor de la Gent Gran al llarg de tots aquests anys, que ha estat possible gràcies a la participació i la implicació de les persones i les entitats membres, i de la gran quantitat de participants de les successives edicions de la Convenció.

De manera general es pot concloure que el Consell Assessor de la Gent Gran, com a òrgan consultiu i de participació de l'Ajuntament de Barcelona per a les qüestions referents a les persones grans de la ciutat, ha pogut abordar d'una forma transversal i des d'un enfocament interseccional tots els àmbits socials que condicionen la vida de les persones grans, des d'aspectes relatius a la participació fins a qüestions de drets fonamentals i benestar social i emocional. Amb aquest informe es pot copsar, a través de la trajectòria de les aportacions realitzades en cadascun dels àmbits, com a partir del context social, econòmic i sanitari, s'han incorporat noves temàtiques i qüestions en l'agenda del Consell, i com aquest ha aconseguit traslladar la majoria dels reptes i propostes a l'agenda d'actuació de l'Administració municipal.

Pel que fa a les qüestions plantejades en els diferents àmbits d'actuació, es pot constatar com s'ha anat aprofundint en l'anàlisi dels reptes i en les propostes plantejades, i també s'ha pogut aconseguir, en molts dels casos, la implementació d'accions que abordin els aspectes considerats. Amb aquests vint anys de convencions, per posar només alguns exemples, s'ha incidit en qüestions com la millora de la qualitat dels serveis d'atenció domiciliària, i també s'han desplegat estratègies i instruments municipals, com la Mesura de Govern per una Democràtica de la Cura, amb el propòsit de modificar l'organització social del model de cures, des d'una perspectiva feminista i transformadora.

Més enllà de les diverses aportacions concretes, amb la trajectòria de les propostes realitzades també queda palesa la voluntat del Consell Assessor de la Gent Gran d'una acció constant de millora respecte als drets i la qualitat de vida de les persones grans. Així doncs, **tant el Consell Assessor de la Gent Gran, com la resta de persones grans que s'hi han sumat participant en les convencions, han posat de manifest el seu compromís per fer de Barcelona una ciutat més justa, inclusiva i participativa on es pugui viure i envellir amb drets i dignitat.**

Vint anys de
convencions Les veus
de les persones grans:
propostes i accions
(2003-2023)

Balanç
Novembre 2023

Departament de
Participació Social.
Àrea de Drets Socials,
Salut, Cooperació i
Comunitat.

**Consell Assessor
de la Gent Gran**